

CICERONE THEODORESCU

Versuri alese

★

1955
EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ

DRUMUL SIMPLITĂȚII

Intîi, în adîncimi înflăcărate,
Au trebuit să lupte, să se muşte
Păduri de vietăţi şi de moluşte,
Împărăţii întregi, defuncte toate,

Apoi, sub rugul straturilor dense,
Au stat la copt în şistul ca o teacă
Şi-a trebuit cărbune să le facă
Dogoarea apăsărilor imense

Şi-abia tîrziul, frămîntat cărbune,
Cînd căpătă, purificat, lumină
Şi pîn'la noi cînd izbuti să vină,
Ne-a spus ceva ce greu se poate spune,

Ceva — sub chipul pietrei nestemate —
De limpezi flăcări şi de simplitate.

CLEŞTAR

(1936)

TREPTE CĂTRE CEASUL DE FOC

Nu ridicasem coiful de jar, revoltei — şi
Tăcerea, ca o moarte, nu o simţisem încă.
Pe lespezile bolţii, de cenuşie stîncă,
Sorbea-n căluş amurgul, veninuri aurii.

Melcu-aşteptării-n mine se-nchide-acum,
se pierde
Cochilie stîlcită sub umerii ce, crunţi,
Îmi strîng din laturi pieptul, şi năpustiţi,
doi munţi
Cu umbre încleştate peste-o genune verde.

O, libertate! Vîntul îşi surpă între noi
Pe noaptea mişcătoare corabia de pîslă
Sub care se scufundă, ca apelor o vîslă,
Şi-nţepeneşte, glasu-mi, ca vîsla în noroi.

Vrăjmaşului orbirea prea fericită fie-i!
...Că n-a văzut năvala din ochii arzători
Spre armele — temute de-atîţi învingători —
Ascunse pentru ceasul de foc al bătăliei.

EXAMEN

Locului saltă, albă, inima:
În vrejul spaimei, ochi spiral de apă,
Năprasnic joc de curbe linii m-a
Prins dedesupt şi, tulbure, mă-ngroapă.

Suspin, surprins la fund, scafandru greu
De aur scump, dar pedepsit păgîn că
Abia acum, de sus, simt şesul meu
Nerăsturnat de pluguri încă!

Mi-s braţele un ţipăt: să nu-nceapă
Răceala să le-nfăşure ca ghiaţa
Plante-amorţite ce urcînd prin apă,
Se-ntind să mai ajungă suprafaţa!

ÎNDOIELI

Mîhnirea,-n adînc, a luminii
— Ca luciul săgeţii —
Îşi trece prin clocotu-mi negru, răceala.

Acestea-s spicele,
Aceştia crinii
Robului liric al vieţii?

Mă-nţeapă spinii.
Mă ţin scaieţii.

Sînge-n buricele
Degetelor
Mi-a dat... Sînt bicele,
E oboseala
Pregetelor?

Îmi sparge vinele
Gîndul robiei,
Dragostea roşilor
Mele înfrîngeri.

Urăsc destinele
Victorioşilor
Albilor îngeri
Ai poeziei!

Tot ce-am scris, gol,
Asemenea lor,
Îmi făceşte, udă, o suflare de nor,
Îmi acopăr, vînăt, cu-o bucată de ţol.

Nemulţumirea se uită-ndărăt.
Gîndul e — de aci înainte...
Strălucirile cîte-am crezut că arăt
Încep, încet, să se desfierbinte.

Viu metal ascuţit mă pătrunde
Dar durerea mi-i dascăl, durerea e-a mea:
În cerul virgin al bălţii imunde
Oţeluri de brumă, vegheate de-o stea.

Un demon făcîndu-şi în tine culcuşul,
Bolind, strecurîndu-ţi veninul fiolei,
Îţi fu, — sunetului — tot mai trudnic urcuşul
Melodic lemn frămîntat al violei!

Eu în acest
Peisagiu vulgar
Dau cu sufletul, cum aş da cu un par,
Zvîrlu sufletul
Cum aş lăsa lest.

Şi aştept,
Dacă mai e ceva pur
Să-şi ridice din mine cîndva în azur
Salvele flăcării, paloşul drept.

CÎNTECE DE GALERĂ
(1946)

Ciclu dintr-o carte care a reunit, pentru prima oară în primăvara lui 1946, o parte din poemele scrise pînă în toamna lui 1944.

ÎNDEMN

Dă vieţii, irozii
Subtilei beţii;
Să bîntuie, vii
Veninuri, prin bozii...

Mai lasă vioară
Şi-arcuş — pentru îngeri.
Urechea-ţi coboară
Vulcanicei plîngeri,

Furtunilor caste
Ce pîlpîie-n funduri,
Murmùrelor vaste,
Aprinselor prunduri

Sub care iloţii
Soboli ai pămîntului,
Cer àripă vîntului
Să zboare, cu toţii...

Cînd tot ce efort e,
Al vieţii cuprinse,
Dă-n lave încinse,
Nu-i loc în retorte!

...Ia-ţi crinii, din sere.
E-n cîmp, tot parfumul.
Ocnaş în artere
Dă sîngelui drumul;

Dă inimii, vulpe
Roşcată, să muşte
Adîncul de pulpe
Şi-o stea să ţi-o-mpuşte;

Dă vîntului jocul
Ştiutelor pravili...
Ostatic în stavili,
Dă altuia locul!

Ducînd liberate
Slăvi largi peste turle —
Şi patima-azvîrle;
De singurătate...

NEUE ORDNUNG

Strivind-o-n treacăt pe privighetoare
Ce din arìpi, a moarte, mai bătea,
Catîrca se-nţelese cîntătoare:
Ea, cîntătoarea, o aplauda!

Răspuns dînd răgetului valea, munţii,
Vieţuitoarele-i dădură nimb.
Şi-n înserare, cu-nclinarea frunţii,
Şi-au pus, cuminţi, urechile de schimb.

Ca pe-un tufiş de zmeură înaltă
Urşii-n păduri pe soare-au tăbărît
Şi dintr-o noapte-a zării în cealaltă
Nu i-a fost nimănuia nici teamă, nici urît.

Altarul nou era un scund jeratic
Ce rumenea — de vii — columbii-nvinşi;
Şi doar arsura-amară, doar fumul hieratic,
Neliniştea u tîrcoalele de lincşi.

Spre subterane mlaştini, cu muget de huilă
Cavernele gigantului cornut
Tîrau spre ele, să-l înece-n silă,
Captivul fald de slavă al cerului căzut.

Fudul, pe-a ceţurilor rînduieli mai mare,
Sorbea tot cerul, jos, un abur clăpăug:
Bovinele treceau drept zburătoare,
Iar zburătoarele trăgeau la jug.

CULCUŞ SILUIT

E ura tîrîtă ce-şi lasă pleoapele
Şoptind cuvioasă: „iubeşte-ţi aproapele"...

E cel ce te gîtuie în ora sumbră:
„Să nu ucizi"... te învaţă din umbră.

„Fiţi buni!"... latră candid spre pajiştea bolţii
Hiena, în vreme ce-şi clănţăne colţii.

Un înger făţarnic, un sfînt ipocrit
Te-au prins, te-au scuipat şi te-au răstignit.

Şi Iuda, cu lacrimi pe-obraji suferinzi,
E cel ce te mustră, mîhnit: „Tu mă vinzi"...

Pămîntul că rabdă — înfige piciorul
Mai mîndru (al trunchiului plin) trădătorul.

Hoit, ziua ţi-o zvîrle — prin lucarnele zării —
Ciclopul hipnotic al înfricoşării.

...Culcuş siluit, ţine-ţi şerpii-n corole!
Strigoi, înălţaţi-vă-n aureole!

Mărire ţi-aducem, duh pîngăritor
Coclit peste lacrimi, şi rouă, şi zbor...

Te-năbuşe fulgere, mori prizonier
În gratii de ploaie, de sînge şi fier.

Voi ape, spre tălpile cărui Isus aţi ţesut
Trecătoare de-argint? El n-a mai trecut.

...Recoltele lumii pierdute-s cu totul.
Lătura dă setei, iar foamei borhotul.

Şi-n cer, răsturnată vale de rai,
Sclipiră luminile de putregai...

Din gloria zărilor silnice, viaţa
Şi-ngroapă cu scrîşnet, dezgustului, faţa.

...Se-ntunecă drumul. Pier roadele. Dar
Sămînţa scînteii e stea, în amnar.

BALADĂ

Heruvi strîmbătăţii şi pradei păstori
Tîlharii se-adună la sfat, n-au hodină:
Le trebuie pravili, vor judecători!...
Despică-te, beznă, şi dă-le lumină.

— Luaţi focul şi apa şi legile voi
În fundul pămîntului prizoniere,
Sub lacăte fără nădejde; şi-apoi
Fă, tu, judecata, burete de fiere.

În coaste să-ngheţe o vînătă stea
Din buzele smulse cînd setea mai smulge,
Atunci răstigniţilor le va părea
Că suliţa-i caldă şi-oţetul e dulce..."

Cu hohot au rîs şi-mpăcaţi au rămas:
Din crucea'nălţată, va da dimineaţă...
Dar toţi auziră de-odată un glas,
Din fundul pămîntului, viu că-i învaţă:

— „Nu, omului iarăşi cînd va urca
Golgota, să nu-i daţi, să nu-i daţi ştergarul
Cel care, de nimeni ştiut, va păstra
Sudorii şi sîngelui feţei, tiparul"...

JURNAL 1941

Cea mai de sus spînzurătoare
Pe-al meu l-a ales, dintre popoare.
Să spînzure, în cea mai de sus,
Pe-al meu l-a pus:
De leşul lui vîntoasele-n hohot
Zgîlţîie, trag, ca de-o limbă de clopot.

...Cu uriaşii, cu uriaşele;
Cu ucigaşii, cu ucigaşele
Cîntau, hohoteau, se-mbătau de elan

— Mereu de-a-ndoasele —
La fel, vîntoasele
Din septembrie an!

Violet ca o inimă revărsată pe gură,
Coclită, prelungă, smulsă peste măsură,
Leşu-a fost tras
Ca să cînte, în clocot.
El tăcea-nvineţindu-se, leşul din clopot
Zbătut în loc, fără glas...

Cîntau ucigaşi — cu tragic elan —
Cîntau căpcăuni, în septembrie an,
Chemînd la ospăţ, din fîntîna flămîndă
Reptilul dezastru, obtuza osîndă.

Şi ce-a mai urmat cine ştie,
Iertare în inima lui nu va scrie!

...Cea mai de sus spînzurătoare
Pe-al meu l-a ales dintre popoare.
Pe-al meu, dintre popoare, l-au pus
Să spînzure, în cea mai de sus...
Şi-n larmă de arme lovite greoi,
În vuiet nocturn de război,
Oh, uriaşii, uriaşele
Ucigaşii, ucigaşele,
Ca pe un clopot în clocot tiran
În false convulsii zbătut, fără glas,
Leşul l-au tras, mai cu sete, de funie
L-au smuls ca să cînte, să sune
Elanuri de-ospăţ, căpcăune;
— El tăcea-nvineţit, se zbătea-n uragan...

În douăzeci două-a lui iunie,
A lui iunie din tragicul an.

SCRISOARE

Sîngele bătuse, dînd brînci în muguri,
Şi-n libere flăcări şi-n ritmice ruguri
Puterea aromei dăduse din plin...

Acum bate prin vine un vînt de venin:
Deodată toţi crinii mi-i
Scutură inimii;
S-or pierde. S-or sălbăteci.
Războiul e-aci.

Pornit e puhoiul.
...Şi tu li-erai seva şi tu altoiul!

Vinele mi-au albit. M-am trezit îngheţat.
Sîngele bătuse-mpotrivă şi-a stat.

...La despărţirea fără sărut,
Ce păsări mici prin lumină
Şi unde,
Cînd ai întors privirea,-au căzut
Prin albul ochilor, verzi şi rotunde?

MEMENTO

Aş găsi pentru piatră noi tăişuri de sapă,
V-aş întoarce-n fîntînă, vii, izvoarele basmelor;
Aş umbla după leacuri peste muntele iasmelor,
V-aş aduce-n pustie pîini, burdufuri cu apă;

Pentru voi, la iubire globu-ntreg l-aş împinge,
V-aş desface din tîmple chinga-ncinsă a fierului,
Arzătoarelor bice şi blestemelor cerului
Le-aş muia-nfricoşarea şi urgia le-aş stinge;

Şi clădite cu sînge şi călite în fiere
Spre barajele visului, pururea faur,
Mi-aş urca cerbii robi, cu cimentul de aur:
Doar mîndria-n tristeţe, numai mila-n durere;

Şi v-aş lua stîrvul umbrei răsturnate prin
şanţuri,
Proiectîndu-i conturul în vecia-aurorelor,
Ridicînd peste vreme scunda pulbere-a orelor,

Ucigaşilor! Dacă nu m-aţi ţine în lanţuri...

HOTAR

Pe hotar, flori strivite, — smalţuri sparte-n peceţi
La Viena coclitelor catapetesme!
De dincolo cerul se-ntorcea cu miresme:
Să le strîngi între gene şi adînc să le-nveţi...

Arcuite-n poveri de belşug
Au fost zilele, spicele, bolta — cu tine.
Şi-a fost jaful să treiere spicele pline
Şi îngheţul, scrîşnind, colţuros tăvălug.

Cu privirile mute azi chemi
Numai ghimpii, din cîmpul de ghiaţă,
Numai ghimpii sticlesc şi-n azur — şi te-nvaţă
Să urăşti, să refuzi, să blestemi...

octombrie 1941

RUGĂCIUNE

Ne prinde, ne-ngheaţă, ne-nvolbură
Duhul puterii din scorbură.
Ochiu-i sălbatic şi rece
Prin mlaştini, înfrînţi, ne petrece,
Fugari ai restriştii şi rugăciunii.

Umbrele noastre zevzece
— Furişe, săltînd, tîrîtoare,
Lungi spaime denunţătoare —
Ne-arată cu degetul, lunii.

...Dă săbii, nu iarbă, tu vale a-nfrîngerii!
Ridică-te, piatră, din drumul plîngerii!
Cred în tine iarbă de-otravă,
Cred în tine piatră bolnavă,
Trudă nespornică, aripă fără slavă,
Cratèr fără lavă, patimă fără glas.

— Vei bate, răzbunătorule ceas!

Cred în voi, rădăcini. Cred în tine, pămînt.
Şi pe tine te chem, izbăvire, vînt crunt:
Mă gîtuie, mă suduie,
Mă sfîşie, mă zguduie,
Cred în sfintele mele ruini,
În fantomele lor cu coroane de spini
Şi — dospind viitoare izbucniri de lumini —
Cred în mugurii crînceni ai rănilor.

aprilie 1941

PENTRU PASĂREA PHOENIX

Rugaţi-vă zeilor hoitului, seara.
Veţi ţine, la flacăra vremii, cît ceara.
Să nu lăsaţi veacul să vă aştepte...
Veţi ţine-n furtună cît paiele drepte
Lucioase, trufaşe — dar goale în mîna
Întinsă-a culege, de sus, numai grîna.
...Şi urii-mbuibate şi groazei, strigoi,
Şi beznei şi silei — rugaţi-vă voi.

...Ferind-o, să-i treacă dogoarea beteagă
Tu roagă-te pentru scînteia pribeagă

În piatra, pe care-ai călcat-o, în drumul
Pe care-ai trecut fără urme, ca fumul;
Iar pentru lacrimă, pentru cătuşe,
Pentru lumină, pentru cenuşe,
Rugîndu-te arderea să le fie întreagă
Tu pentru Pasărea Phoenix te roagă.

În stingerea surdă, brutală şi gravă,
Mai caută-n piatră o stea în zăbavă
Şi-aleargă arzînd şi-alor tăi le dă ştire:
De zguri şi păcate şi de mîhnire,
De deznădejde şi de ruşine,
Şi spovedindu-te zilei ce vine
Şi morţilor dîndu-le ştire şi viilor
Aleargă acasă şi spune hîrtiilor...

aprilie 1941

MOMENT FUNERAR

E-un miros iute de hartane fripte,
De case-crematorii şi de-afumate cripte,
Şi-un iz dulceag, greoi delir, fierbinte piază,
În aburi de strivite albuşuri ne-ncleiază,
Pe cînd, cu regularitate, tot mai iute,
Inima numără obuzele căzute.
Şi zidurile-asudă, ne-ntorc spinarea leoarcă,
Să ţină se-opintesc, mai cad şi iar încearcă,
Le zgîlţîie bubuiturile, se strîng în rosturi;
— „Doamne, eşti tu?" bătrînii şoptesc în
adăposturi.

În umbra din pămînt, adîncă, mută,
E cineva cu dînşii, îi ajută...
Dar voci de groază spintecă de-acolo muribunde!
— I s-a-ntîmplat ceva, şi lui, de nu răspunde...

Şi mai presus de toate rămîne rană-n ochi
Profilul de fetiţă cu funde de deochi
— Cu funde roşii-n ceafă şi sîngele-n şuviţe
Strîns, împletit pe umeri, în codiţe...

MOMENT DE SEARĂ

E cîte-o seară bună şi umedă,
Boarea aduce puţină răcoare,
Cu prişniţi iuţi cîte-o ploaie se-ncumetă
Peste rănile-oraşului dogorîtoare.

Mă furişam pe stradă cu grijă
Spre calul cu burta crăpată de-o schijă.
Mai sufla, istovit,
Cuminte, întins
Pe caldarîmul ciuruit şi încins

Şi-un pîrîu liniştit de măruntaie,
Nimic mai mult: un pîrîu liniştit,
Îi curgea, fluierînd ca-n cimpoaie
Prin coşul pieptului terciuit...

O clipă numai, înainte să fug
— Strada palpita către cer ca un rug —
Lîngă el, în genunchi, nu-mi dam seama,
O clipă, în fugă,
I-am netezit coama;
I-am lăsat palma pe-ochii calzi încă
— Ochii de spasm şi de rugă
Adîncă; —
Un fior i-a trecut prin nară, prin bot;
A gemut: mîngîierea că mi-o primeşte;
Şi-atîta numai, atîta tot...

Amintindu-mi prietenii, am să uit foarte greu
Cum gîtul i s-a rezemat de pieptul meu
Şi cum necheza, hohotind, omeneşte...

...Pe-o astfel de seară cu àrşiţa umedă,
Boarea aduce puţină răcoare
Şi ploaia ce bună cu prişniţi se-ncumetă
Peste rănile-oraşului, dogorîtoare.

VA FI PRIMĂVARĂ

— Bună vreme mătuşă,
Tot aşa-ţi zice: Muma-Pădurii?
— Mulţumim dumitale, Strai-de-Cenuşă,
Tot mere acre în cerul gurii?

— Bună rouă, doar vouă, pitici, ghiocei!
Bună dimineaţa, frumoşii mei,
Frumoşilor, şi moşilor, voioşilor!

Travestit
— în unchiaş –
am fugit
din oraş în oraş.
Da, sînt Strai-de-Cenuşă...
Ţara mea e-n cătuşă.
Şi prin ţara vîndută trec din uşă în uşă.

Fugind ca o umbră, fără chip, fără nume
Din lume, de urîtul de lume,
Am rătăcit, strigîndu-vă, am răguşit.
Auzisem pădurea de voi cum răsună.
Fără potecă şi fără lună
Toată noaptea am rătăcit.

— Fie-ţi inima bună!
Bine-ai venit!

— Oh, pitici ghiocei clopoţei,
Ce tîrziu v-am găsit!

Zorii-ncruntaţi, de la stîncă la stîncă,
Voaluri de sînge i-am văzut cum aruncă:
Huietul din prăpăstii şi-aici înghite
Splendorile brazilor măcelărite,
Trăsnetul ca un taur
Le ia-n coarne de-aramă şi aur,
Vîntul le duce ca fînul în furcă,
Moartea, cu fulgere, şi la voi urcă...

Peste culmi, peste rîpile munţilor grei,
Prin ceaţa care bătea putinei,
Trecînd puntea ciclopilor, sus în ţara bătrînă,
M-a adus, călăuză, lătratul din stînă.

Dar ce trist e şi-aici
Oh, pitici,
Ghiocei clopoţei...

— Eşti departe, ai făcut cale lungă,
Ce vedenii te mai alungă?

— Ziua cade luptînd şi nimic n-o alină.
Peste roua din piscuri, peste glodul din turmă,
Vine noaptea din văile fără lumină,
Să ne gîtuie, noaptea ne aleargă din urmă.
Luptător fără arme, eu sînt Faţă-de-Ceară.
Eu sînt Abur-în-Zdrenţe rătăcind peste ţară,
Peste ţara pierdută, peste-nfrîngerea-amară.

— De-acum luminată fie-ţi inima sumbră!
Vezi zînele rele
Să nu te înşele,
Frate Abur-în-Zdrenţe, tu fugar din noroi!...

Dacă nu eşti tu negura, dacă nu eşti strigoi
Bine-ai venit, domnule Umbră!...
Drumul de-l ştii
De ce să mai vii?
Iubeşti ghioceii... Rămîi!
Vîntoase mari ne-au ţinut sub călcîi,
Furtuni şi la noi bîntuiră din greu.

Ridică-te tu să ne fii curcubeu
Şi peste zdrobitele codrului zale
Desfă-le, să cînte, culorile tale...

Vezi, cîte-ţi stau la picioare-aici... Cîtă
Zare-i, a timpului, într-un vîrf de ciobani!
Viţele norilor ţi se-amestecă-n chică,
Barba ţi-acopere pumnii pe bîtă,
Ochii se plimbă de sute de ani
De-asupra stelelor ce din văi se ridică.

Un bucium te-aşteaptă cu gîtul prelung:
E-un clocot adînc. Sînt voci multe. Te-ajung.
Şi neîncetat vor pătrunde
Pe urmele tale oriunde...
Voci adînci te-or întoarce, căci umblă nesaţul
Din nou să le-auzi, după tine, cu laţul...
Ai plecat pentru veacuri şi-ai veni-n săptămînă
Trecînd puntea ciclopilor — către ţara bătrînă
Pe dîra de voci neştiute, dintîi,
De care pădurea răsună... Rămîi.

Curcubeul nădejdii peste noi înălţîndu-l
Fă-l să licăre liber pe cer după ploi
Şi-o să-ţi scapere, sabie, fapta şi gîndul,
Şi-o să-ţi treacă urîtul de lume la noi.

— Oh, urîtul de lume, piticii mei,
Ghioceii mei proaspeţi!
Ghiocei, clopoţei...
...Bucuroşii de oaspeţi,
Voioşii de ei!
Eu mare şi strîmb, cui să cer să m-ascunză?
Bătrîn şi ursuz, cui să cer să mă-ndure?

— Eşti acasă la tine şi-ntr-un mugure crud,
Uncheşe prietene! Somnul stă să te fure...
— Sînt ameţit, vrăjitorilor, abia vă aud...

— Ai dat de zăpadă. Te-aruncă
Şi-adormi în dogoarea zăpezii.

Ce cald e în sarica-i bună şi-adîncă:
A-ndesat soarele puterea amiezii.

Eşti acasă la tine, eşti un mugure crud,
Culcuşul te-aşteaptă: sub o veştedă frunză,
Unchiaşule Faţă-de-Ceară...
Iar mîine, la noi, va fi primăvară!

Dacă ţara vîndută te-a gonit de la uşă,
Cea de veacuri te primeşte oricînd.
Eşti în ţara bătrînă, Strai-de-Cenuşă.
Munţii noştri ridică pumnii grei, aşteptînd.

Pot vîntoasele mari să mai bată.
Împotrivă, ştejarii se proptesc în călcîi:
Împreună, vom răzbi încă o dată...
Eşti acasă. Rămîi.

Şi Abur-în-Zdrenţe îngîna să răspunză
Luminînd către vale, rămînîndu-i la sîn,

Topindu-se-n vîrfuri, visînd să murmùre:
— Mulţumim dumitale, munte bătrîn,
Rouă bună, noapte bună, pădure...

1942

BILANŢ 1944

Slugi gheboşate la stăpîni
Cîinoşi sub coifuri şi zevzeci,
Sînt patru ani — ce ani bătrîni!
Ne-apasă azi cît patruzeci.

Oglinzi cărunte, reci himere
Se uită lung la ghiocei,
Nu-i văd şi lung se uită-n ei
Tîmplele noastre florifere...

FOCUL DIN AMNAR

Fragmente din poem

(1946)

— De-amar de vreme, nicăieri, nici un far.
Nici focul n-a mai răspuns din amnar.

În horn înnoptaţi ca-ntr-o turlă,
Nebunii închişi ai văzduhului urlă
Sau viscolul orb al amărăciunii?

. . . .

. . . .

— Sînt sorii stinşi scînteindu-şi tăciunii
Sub uraganele caste-ale lunii;

E-al nevăzutelor focuri asediu
Pe ţărmul de dincolo stînd la priveghiu:

Sînt zorii şoimului şi-ai nesfîrşitului;
Sînt macii umezi ai răsăritului
Pîlpîietori din tăceri şi-aşteptare;

Şi grădinile-ţi sînt cîntătoare...

. . . .
. . . .

Imagini de abur, vedenii suave,
Catarge-ale slavei, grădini plutitoare, —
Din libere stoluri, din stelele-nave,
Puternicul monstru de uri posedat,
Le-a coborît pe patru picioare
În juguri, tălăngi şi potcoave!

Din visuri, ca-n vis, le-a zvîrlit în coşare;
Acolo-ngenunche cu cornul plecat,
Acolo ling, moţăind, răzbunare.

— Cine să bănuie-n gluma sinistră
O travestire atît de tristă?
Ţară de crini şi de şoimi n-o să vadă
Nimeni pe lume — într-o cireadă.

. . . .
. . . .

...Inima-n lacrimi n-o strepezi
Înverşunare de-a behăi!

. . . .
. . . .

Tu strigi „îndurare“... E-un răget. N-ajunge
Pe dèmonii tăi asasini să-i alunge;

N-ajută
Să-nfrîngă cornuta vedenie slută
A ţării-n robie căzută.

. . . .
. . . .

— Nu osîndi... Dă ajutor
Nedreptule judecător!
Dă, necuvîntătoarelor tale
Un cuvînt de îndemn sau de jale.
Ascultă-al lor muget sfîşietor
Şi dacă e stins şi căznit graiul lor
E fierul jugurilor frecate, urcînd
Să-şi vadă în cîntec şi viaţă
Minunea schimbării la faţă;
E robia coşarului treptat plutitoare,
Galeră s-ar duce, săltată pe mare;
E hîrîitul confuz
Al belciugelor. Sună
Strident şi netrebnic, strepezind în auz.
Sînt catargele: luptă, fără furtună.
Sînt pînzele: bat, fără vînt.
. . . .
. . . .

Ia-le din nou în larguri şi du-le
Galera flămîndă — din ţărmuri sătule.
Au fost torturate,
Au fost osîndite
Pentru orice păcate,
Pentru orice ispite...

. . . .

. . . .

Urechile îmi hăuie ca scoicile marine.
Vreau să dorm. Fără voi, fără mine.
Şi perna vrăjmaşă, de piatră,
Cavernă cu monştri într-una mă latră:

— Sînt eu, greierul tău blestemat...
— Eu, cîntecul tău îngenunchiat...
— Eu, norodul nălucilor tale uitat...

. . . .

. . . .

— Uitate rămîneţi! Blestemate să fiţi!
Nu-mi trebuiţi, amintiri fără viaţă,

Farduri fără chip, iasme de ceaţă
Ieşite cu luna să schelălăiţi,
Glasuri de iască udă — ne-n stare
S-aprindă flacăra pedepsitoare,
Nu-mi trebuiţi, trecut vi-i sorocul...
Nălucă, ia spada în mînă!
Ia, cîntece, focul!
Desfă-ţi telegarii — şi mînă!

. . . .
. . . .

Ochi roşu ciclopic stă inima trează:
De fosforul veghei, sticlind, sîngerează...
E vie şi bate din somnul armurii.
În somn prefăcut, sub focul ei mut,
Usca-se-vor balele monstrului urii!

. . . .
. . . .

— Voi crainici pierzării!
Tu, muţilor rege, tu, orbilor domn,
Seniori dolofani ai trădării,
Daţi umbră colibelor noastre şi somn?

. . . .

. . . .

Veţi arde, nopţile, pînă-ntr-o zi,
Cînd puternicii vieţii strălucind vor ieşi
Să pedepsească, spintecînd bolţile —
Ei focul, ei trăsnetul mistuind, pedepsind
Toate urile, toate nopţile,

Întreagă cornuta vedenie slută
A ţării-n robie căzută...

CALEA GRIVIŢEI

Fragmente din poem

(1949)

De mult, pe calea Griviţei, aici în preajma
gării,
Fără de veste jarul şi-a deşertat vulcanic
Adîncul orbitelor şi-al disperării
Unui mecanic.

Pe stradă orbise!...
Despletit peste case
Un clopot de groază cu blestemul greu

Singur la toate obloanele trase
Striga din ochii tatălui meu.

. . . .

. . . .

Pe calea de piatră, pe calea de fier,
Luminînd în sfîrşit aste căi de povară
Ce-opintesc dintre cîmpuri, de-afară,
La jug — un bou alb cu-un bou negru
alături —
Prin zgomotul muncilor asurzitor,
Baţi àripa îngere răzbunător!

Şi-o àripă-i bate
Strînsorii la gleznele încătuşate,
Un clocot de àripă bate-i
Şi-ndată un clocot de lavă
Aprinde şi zgura orbitelor tatei...

Din stradă în stradă, din slavă în slavă,
În vuiet de caznă şi singurătate
Dau mugurii dorului de libertate.

Iar calea de piatră — prin noapte — şi
calea de fier
Par albii tăiate de lava unui crater...

. . . .

. . . .

...Aşa veni — aşa,-nflăcărata
Zi din februarie-a lui treizeci şi trei
Pe Griviţa sus, unde curge ţiţei
De se-mbibă-n pămînt şi-ţi mînjeşte
lopata.

Cu toţii, erau gata
Ca unul,
— De grevă:
Pe coastele-pirostrii, fără sevă,
Mai neagră inima decît ceaunul
Fierbea, în flacăra ei, ca-ntr-o rană.
V-aduceţi aminte...
Cereau ceferiştii dreptate şi hrană.
Le luase şi blidul de linte!
Dreptatea orbise!

Cereau, ca şi tata,
Măcar un bob de lumină fierbinte.

Dar în februarie-al lui 'treizeci şi trei
Cei mari au crezut că li se cere
Să mute-Abatorul la Ateliere
Pe Griviţa, sus, unde curge ţiţei...

...Aşa-n seara de pomină, ultima seară,
Văzură flămînzii şi goii spre ei
Mişcînd baionete la armă,
Lucind în poziţie mitraliere
Cu reci reflexe de-oţel taciturn
— Şi locomotivele toate strigară
În plină alarmă,
Şi-n plină alarmă sirena din turn...
Şi-ncercuiţi, în puterea restriştii,
Şi dîrzi, ceferiştii
Văzură cum monştrii greoi, care cască
Din cîmpuri de apă
Sculaţi să-i zdrobească,
Coloana le-o gîtuie pe drumul nocturn,
Cu solzii le-o-mping înapoi şi le-o-nţeapă...

. . . .
. . . .

Sticleau în oglinzi de sudori şi ulei
Ce fercheşe talii, ce domni subţirei!

Şi-aievea, ofiţerii de neam şi distinşi,
La porţile fabricii, printre stîlpii aprinşi,
Dau ordin soldaţilor: şi pe flancuri s-atace,
Cînd de jos aburesc sîngerînde băltoace,
Cînd — pe stradă — muncitori şi soldaţi
Se-mbrăţişează, în moarte,-mpăcaţi,

Sau cînd pe-ntuneric, duşmăneşte, orbeşte,
Ranga cu glonţul se întîlneşte.

Ca şerpii-n lături lanţurile fug
Cînd suferinţa-ncinsă le sparge ca un drug.

. . . .
. . . .

Neştiută, lîngă cer, din văpăi, s-a-nălţat
Arătare cumplită peste-a morţii-ncleştare:

...Rămas sentinelă ne-nduplecat,
Băiatul sus la sirenă-mpuşcat,
Spînzura de manetă şi-n legănare
Soldaţii zadarnic trăgeau să-l doboare,
Mortul trăgea de sirenă mai tare,
Sirena urla mai înfricoşat.

Turnători, montatori, cazangii,
În zori, mai putură-auzi
Aplauzele seci de armă-automată
Şi gloanţele ce se-nvăţau să bată
Nituri fierbinţi — în trupuri vii?

Ucenicul Vasile, nepot de ţăran,
Mai ştiù cum îl jeluie, din compresoare
— Cu flaut de moarte,
Cu şuier ce arde —
Bătrînul ţevilor fierbătoare:
Aburul alb, ca un cioban
Scoborînd acasă cu-un ciopor de mioare?

...Cei mari au crezut că li se cere
Să mute-Abatorul la Ateliere...

. . . .

. . . .

Din nopţile-acelea, glasul umbrelor scumpe
În coruri, puternic, irumpe
Şi noaptea şi lumea întreagă, le umple:
„Aţi tras. Ne-aţi învins. Am murit...
Tîrîind, zornăind, fastuoase
Eroice oase
Drapate în giulgii, după-asfinţit,
În giulgii fosforescente de mit,
Ne-ntoarcem schelete sub glorii.
Cu nopţile — dacă ne-aţi chinuit,
Azi nu vă mai apără zorii:
Cu luciu de arme ca-ntotdeauna,
Cu şanţ de cetate înaltă cît norii,
Strigaţi să vă-nconjure noaptea şi luna...

Oh, văile bune se cheamă, se-adună
Primindu-ne-n straie de sărbătoare
Cu-onoruri, sub lună;

Dar noi din februarie 'treizeci şi trei
Sîntem fantome rătăcitoare
Spre lumea drepţilor...
N-am ajuns pîn' la ei!

. . . .
. . . .

Mereu sus, ucigaşilor, sînteţi cerul de pază
În haine albastre
Travestit lucrător,

Sînteţi leneşul, odihnitul cer trădător
Care, şi-acolo, barează
Înaintarea fantomelor noastre
Şi-acolo, la ultima poartă, fixează
Enormă, o plasă
De stele, de sîrmă ghimpată
Şi-n creştet, pe piepturi, duşman ne-o
apasă.

Strigăm gardianului în haine albastre:
— Am murit. Dă-ne drumul. De-ajuns!...

Dar cerul cu focuri ne dă răspuns,
Ne seceră încă o dată...
...Gloanţe ţîşnesc şi din stelele voastre!

Pînă cînd? Pînă unde? Mai avem.N-am ajuns."

★

Amintirile trec din tărîm în tărîm.
Tu mai treci, bîjbîind, căutînd caldarîm?...
Din popas în popas, călăuză,
Bastonul te-anunţă, lovind, se-opreşte s-auză.
Şi-aud ţăcănind telegraful lui slab — dă
Să-ntrebe pămîntul, dacă mai rabdă
Şi vîntul, pe cine acuză...

Dar vine plata lacrimii-ndurate
Şi-a limbilor abruptă
Dezlegare
Şi iureşul de flăcări ne'mpăcate
Şi ceasul aprig care
Ne'ntîrziat va bate
Întotdeauna, după luptă.

Acoperişul cerului păzit de ucigaşi
Sună a moarte, a luptă răsună:
Peste ţări, peste lume, din oraş în oraş,
Trec pe-arìpi de-aluminiu Icari uriaşi
Şi pe-arìpile plugului Icarii pălmaşi
— Neodihniţi, înfruntătorii de furtună —
Scrîşnesc de pretutindeni: „răzbună-ne!
Răzbună!..."
De-ale istoriei spînzurători rămaşi,
Pe frunţi victorioase cu jertfele cunună.

. . . .
. . . .

Deasupra, se-ngustează şi-aleargă înainte
O noapte cu tunelu-ngheţat prin fum fierbinte!
E-o pîndă, tot tunelul... Tuşeşti? Te-neacă
fumul?
Străbate-vom mai iute pe-aici. Scurta-vom
drumul.

. . . .
. . . .

Şi-acele umbre scumpe ce-ntunecau mai greu
Tunelurile stinse, ochii tatălui meu,
Într-una umbra tatei vor întovărăşi-o
Pînă-n sfîrşit deplină, la capăt, va fi ziuă...

Mai umblă pe deasupra oraşului, în zori,
Cu mine,-un coş de fabrică, fumînd cu
capu-n nori.
Locomotivele pun întunericul zăbranic.
— Nu te mai vezi, din aburi, prea bunule
mecanic...

. . . .

. . . .

Dar flacăra de taină — e viaţă, tot ce-mi
spune!
Şi va da: e-n ţiţei. Va ieşi: e-n cărbune.

C. F. R.

(1938)

FOAME

Lihnite,-n burţi, cu muget de vite,
Huruie vii ţevării scorojite,
Ftizice jgheaburi
Arse de-acizi,
Mîncate de aburi,
Coclite de-oxizi.

Maşina poticneşte,
Oloagă.

Injectoarele nu mai vor
Să tragă.
O ţin ca în cleşte,
Nu mai e nici un spor.

Turnători, cazangii, fierari,
Montatori, modelori, strungari!
Menghina fălcilor scrîşnească silă,
Mestecaţi lignit şi huilă,
Cocs şi fontă şi moarte.

Maşina trebuie să meargă mai departe.

CARNET

O sirenă taie-n lung fîşii de soare,
Peste lucrători, peste lucrătoare.

Fabrica exală larg miros de fîn,
Şi de păcuri, foarte bun pentru plămîn.

Gongul — ora mesei, gata! Pîine, brînză,
Se îndestulează nesătula rînză.

Mustesc (pretutindeni) sub paşi, pentru ei,
Verzi şi uleioase lacrimi de ţiţei.

Flăcările forjei însă, au reacţii
Vesele, în parcul ăsta de distracţii.

Şi cuminţi soldaţii, pe la porţi, ca pruncii,
Reabilitează bucuria muncii.

...Seara,-n fund, aruncă sălcii plîngătoare,
Peste lucrători, peste lucrătoare.

ABURUL

Astrele, crivăţ de focuri năuce,
Un abur gigant, dinăuntru, le duce,
Zgîlţîind bolţilor fierăria,
Biciuind noaptea şi veşnicia.

Aici, unde jucăria bătrînă
Tot un abur o mînă,
Toiul nopţii se-ngroaşă, dă vrej
Şi dă seminţe roşii-n vîrtej:
Crivăţ de stele bate-n vijelia
Trenului, biciuind cu lumină cîmpia.

Nevăzut a trecut pe lîngă noi
Fără întoarcere, fără apoi,
Mecanicul; însă locomotiva
Ne spune în viscol de roţi,
Pe toţi călătorii că ni-i va
Aduce-napoi, —
Odată, pe toţi.

...Ceasornic bat, vii, injectoarele!
Şi-aşteaptă tîrziul soroc —
Cînd poate-o să ţină, al flăcării joc,
Mai mult decît aburul ţîşnit din soarele
Ascuns, al cutiei de foc.

TRIUNGHI DE-ARGINT, COCORII...

Iau slovele, cu timpul, un alt drum, prin ecouri,
Şi de la sine mişcă şi unele se-aleg
Cocori ce peste fabrici şi docuri şi depouri
Triunghi de-argint înalţă, aliniat, strateg.

În îmbulzire surdă, acolo jos, săracii
Mulţimea şi-o frămîntă în spasmuri fără spor,
Puternică şi neagră şi colcăind ca racii
Pe care-i pui cu grijă — să fiarbă pînă mor.

Pe cer desfăşurată, închipuiesc cocorii
Departe, Libertatea, în vast triunghi plutind;
Ca să-şi arate-odată în revărsare zorii,
Izbăvitori — căldura şi veghea, umezind.

Strung, menghină, zid, fontă şi-n fiecare om e
Un suflet greu ca fumul furnalelor spre cer,
Pe cînd ciclopii-n iureş, astmatice fantome,
Lung lunecă pe şine smucit şi prizonier.

Măselele-n zăbală de-oţel; încheietura
Pătrunsă de cătuşe; strivit fiece os;
În fiere (şi ea caldă) se mai clăteşte gura
Şi doar sudoarea trece cuţitu-i răcoros.

În clocot, deznădejdea ca fonta în cuptoare,
Zbătută-n fum şi flăcări, topită prea-ndelung,
De nimeni pricepută, netrasă în tipare —,
Tîrziu, cine va şti-o meşteşugi în strung?

. . . .

. . . .

Ca zorii să se-arate cu ochi mai blînzi
pe-o lume
În păcură-necată şi-n sînge strigător
Sub lacăte de-oprelişti, şi ca s-o vadă
cum e,
Cocorii mei ridică triunghi de-argint
în zbor.

DIN TOAMNA LUI 39. . .

Poem

(1949)

ÎNTREBARE: Prin ce se pot sfîrşi toate acestea?
RĂSPUNS: Toate acestea se pot sfîrşi numai printr-un eşec ruşinos al aţîţătorilor la un nou război...
Sînt încă prea vii în memoria popoarelor grozăviile războiului recent şi sînt prea mari forţele sociale care sînt pentru pace...

(Interviul acordat de
I. V. STALIN corespondentului ziarului „Pravda")

Popoarele libere, liber pămîntul
Îl vor de străvechea osîndă —
De panica morţii, ce-ntr-una revine
Din crimă în crimă tîrîndu-l,

De fuga lui însuşi de sine
Ce gîrbov îl ţine
la pîndă, la pîndă.

. . . .

. . . .

Mînjit, cocoşat, istovit
Şi numai sudoarea-i de sînge plîngîndu-l,
L-am iubit. L-am uitat. Mi l-am reamintit:

— Pămîntul!...
Se gîrbovise de tuse
Cu ghiarele svasticii-n piept...
Se zbătuse
Prin gheizerii sîngelui viu şi-ai puroiului...

Tînjeam, spre-al popoarelor din răsărit
Şi-al viitorului bloc de granit.
Spre-al soarelui semn, tînjeam nesfîrşit.
Dar semn nu vedeam.

Era-n asfinţit.
Lumea-ncepuse să-şi urce calvarul.
Franţa căzuse...

Anii războiului
Apocaliptice, colcăitoare
Ploşniţe bete-n banchete trecură
Peste mulţimile albe ca varul,
Peste armatele negre de ură.

Pusă pe chef — şi gata
Fu cheful!... La turbata
Clefăitoarea-i cină,
Beţia sanguină
Scotea din cizme unghii imense nespălate
— Un fel de frunţi pătrate
Sub negre cozoroace —
Pe faţa omenirii lăsînd însîngerate
Stigmate,
În şiraguri
De cheaguri
Şi băltoace...

Şi te-ai văzut atotstăpînitoare
Tu, lume de călcîie strivitoare
A cizmelor prusace!

... O lume slută-ntoarsă-n sus cu dosul,
— A biruinţii strîmbă
Grotescă şi scălîmbă
Icoană, ciocănită cu barosul —
Vin, nesătulă liotă, pe sus, cu gîturi lungi
PICIOARELE...
Sucite cu tălpile spre soare,
La degetul cel mare nu le-ajungi!
Din degetul cel mic aruncă bobîrnace!
Şi puse-n locul lor din greu la munci
— Balaurul şi-a părăsit fîntîna:
Te-nghite, ci-că să-l iubeşti, cu anasîna, —
Pe jos, ţi-e silă să le-atingi cu mîna,
Ocnaşe tunse capete, supuse perii,
Ticăloşite, îmbîcsite şi puzderii,
Tîrîş trec capetele măturînd ţărîna...

. . . .
. . . .

Uitare bezmetică! Sufli-n feştile...
...Din straturi, re'nvie puhoiul
De-adînci, patrupede milenii fosile?

Blindaje mişcătoare: solzi, fierării reptile,
Megalosauri robi urneau războiul
— Flagel delung, diluviu fabulos —
Şi crima geologică de jos
Îşi ridica prin scoarţe, înfierbîntat, altoiul,
În greaua negură-a acelor zile,
În toamna tragică-a acelui an
Cînd fără capăt, minte de mai ţineţi,
Pe cer, la ţărmul lui, cu zorile
Se-aliniau — la pescuit — spînzurătorile
În undiţele lor cu oameni vineţi,
Iar pe-al pămîntului nefericit liman,
După-nvoială poate,
Spre-a-i mîntui definitiv pe oameni de păcate
Îşi trimisese fiul şi Satan...

*

Zadarnic pe munţi mai ies muguri albaştri?
Cărarea se-afundă văzînd călătorul?
Prăpastia nu dă refugiu, nici piscul?

... Se-ncrîncenă Marte, incendiatorul
Ciclop, să răscoale puternicii aştri,

Să zvîrle-n pădurea văzduhului discul
De flăcări robite, al soarelui,
S-o ardă-nsetat dintr-o parte-n cealaltă
Pîrjol furios cînd un vreasc mai tresaltă —
Şi-n urmă, pe nesăturate mîncău,
Lătura de oameni să-şi soarbă hîrdău
Tihnit, în sfîrşit, laolaltă
Cu domesticita unealtă
A jocului său.

. . . .
. . . .

Nu vede-mpotrivă-i cîţi aştri în zale
Aşteaptă al soarelui semn, să se scoale,
Nu ştie că licărul vieţii îl apără
Şi ultima stea care scapără.

El scoate din pînda culcuşului cald
Vulcanii — la pradă — ca fiarele-n salt,
Cu limbile lavei dogorîtoare
Sărind din gîtlejuri în desfătare,
Cu-o mie gigantici torenţi de asfalt
Lingînd tîrîtori a pămîntului toarte,

Să-l rupă din smulsele lui cheutoare
Să-l verse cazan cu incendii şi moarte.

Vulcanii ei singuri în cer şi pămînt
Să fie stăpînii, dădeau jurămînt.

. . . .
. . . .

Povestea întreagă... ar şti-o, ar spune,
Cutremure vaste de soare apune,
Verzi funduri de mare ieşite în lunci,
Pădurile temple cu huiete lungi
Sau prăbuşirea bolţilor noastre
În valuri cu temniţe vaste
— Şi-ar fi doar mocnite văpăi de tăciune
Din tot jeraticul cel fără nume,
Ar fi doar scînteia răcită în rouă,
De veghe sub lună pe irişii ciungi,
Doar duhu-ntîmplărilor negre-n tumult,
Pe care şi astăzi îl simt, îl ascult,
Un virus sălbatic cum creşte în lume
Din nou pustiind peste lume,
de-atunci,

Din toamna lui 'treizeci şi nouă —
Din tragica toamnă şi mult mai de mult.

Duşmani în pustiuri de-albastre păduri!
Vulcani ai văzduhului! Robi ai misterului!
Comete cu pinteni ciocnite-n armùri!
Tenebrelor vechi daţi încă fiinţă?
Rămîneţi stigmate şi bube-ale cerului...

...Noi soarelui păcii jurat-am credinţă.

. . . .
. . . .

Puteri ale focului,
Uri infernale,
Jurate-aventurii şi jocului,
Nevrednice vieţii şi slujnice morţii!
Noi coacem cu voi în furnale
Oţeluri şi fontă, plămezi de tractoare,
Noi smulgem tenebrelor cheile porţii,
Iar faur aici de lumi viitoare
Nu-i pieptul umflat după luciu de zale,
Sînt frunţile, dîrze-n sudoare.

Nu-s pîndele morţii flămînde să secere,
E viaţa, e lupta de-ntrecere!

Acolo-n furnale văpăile supte
Învaţă-ntre ele şi àltfel să lupte.
Şi oamenii noi pe pămîntul bătrîn
Învaţă ei singuri să-şi fie stăpîni.

*

Rîvnite cuceriri: pămîntul, apa, focul,
Nimic nu-şi lasă de la sine locul
Şi bogăţiile ce ard sau curg în ele
Mai colcăie, ne'nvinse şi rebele.

Principiile în eternă luptă
Dau echilibru lumii şi-o veşnic altă faţă
Răpind-o nemişcării, ne'nsufleţirii ruptă,
Din anorganic smulsă către viaţă.

. . . .
. . . .

Contrariile-ntr-una măcinate,
Fără odihnă zămislesc cimentul
Care înalţă harnicei durate
Şi vieţii însăşi, invincibil, monumentul.

Chemate-n cai putere de-al văii nostre jind,
Izvoarele nu-şi culcă albastre albii lente,
Sar undele, au firul electric, despletind
Metalicelor coame mînii fosforescente
Şi, între ele, aprig se mînă
licărind
— Să-ntinerească valea cea bătrînă —
Rivalităţi virgine ascunse-n elemente.

. . . .
. . . .

Nimic din ce distruge dinadins,
Şi tot ce-n muguri reapare-anume,
Un răsărit—din moartea-i neîncetat aprins—
Acesta e altoiul
Ce-mprospătează vechea noastră lume:
— E lupta, nu războiul!

Şi dacă oamenilor nu le e măsură
Un pas greşit, o strîmbă călcătură,
Nici luptei pentru-al lumii nou temei
Războiul, ura, nu-s măsura ei.

*

Bezmetică, oarbă uitare!
Să spargă, să spargă buboiul,
Îşi umflă gîtlejuri de poftă războiul
Şi ochiul ciclop al lui Marte sclipind
Tresare
Cu jind:

— „Pămîntul... se-nvîrte-n frigare..."

. . . .
. . . .

Dar sute de ani să se bată pe capete
Planetele toate izbească-se-n capete,
Ai soarelui păcii sînt munţii albaştri...

Şi — gata să-nfrunte războinicii aştri
Din vechi-univers în cutremure —
Al nostru nu-i soare să scapete!
Ai noştri nu-s oameni să tremure!

UN CÎNTEC DIN ULIȚA NOASTRĂ

(1953)

LIMBA NOASTRĂ

„...nu că s-o laud eu!... îngrijită, ce flori frumoase şi ce sănătos rod ar da această voinică buruiană, de veacuri despreţuită...“

(Caragiale: „Peste 50 ani“)

Munte, dealuri, şesuri, mare,
mult se surpă, mult se schimbă.
Tu ne duci spre larg, cîntare,
fluviule, maternă limbă!

Haiducea, în vremi betege,
doina tristă, vorba suptă...
Noi din toate vom alege
vorba zdravănă, de luptă.

Mari, furtunile să vie!
N-aruncăm şi n-am ucis
Palia din Orăştie
au străvechiul manuscris...

Veacuri, dacă-au fost, de trîntă,
n-au trecut zadarnic anii:
vie-i limba care-o cîntă
muncitorii şi ţăranii.

E-n istorii, e-n baladă,
scînteiază în folclor.
E pe uliţă, pe stradă,
zi de zi, a tuturor.

Gînduri noi sporesc silaba
rădăcinii — vechiul leat —
întîlnindu-se ca apa
cu pămîntul însetat.

Fluviu este azi izvorul
care-aduce din străbuni
limba ce-o vorbi poporul,
graiul marilor furtuni.

A spus foşnetele holdei...
... Şi harapnicul spunea!
A spus scrîşnetul revoltei...
... Şi-asupririle, tot ea!

Franţuzită şi pudrată,
ne-nţeleasă de cei mulţi,
stîlcitura — niciodată
n-o iubiră cei desculţi!

Nedreptate fu; osîndă;
bici le-a fost; trufaş şi crud...
Eu, desculţă şi flămîndă,
mi-o iubesc şi mi-o aud.

Grai de borangicuri scumpe,
strai de cînepă şi-abà,
ce pahar amar îşi umple
nimenea n-o întreba!

... Graiul vechi, adînc şi dulce,
trece epocile-n şir.
De război, vorbi Neculce,
De idee, Cantemir.

Lung fior cînd trece vîntul
au pe valuri, au în brazi,
armă vie ni-i cuvîntul
din istorii şi de azi.

Azi, savanţi de Turnul Babel
vor popor lîngă popor
să ne-aducă-n patru labe,
graiul să ni-l stingă vor.

Lumea ca s-o nimicească,
atomiştii de pe glob
vor, ca-n epoca turcească:
graiuri roabe, omul rob.

Gîndul ăsta mă-ndîrjeşte
şi cu cît mai bine-l ştiu,
mie-mi sună-n romîneşte
lupte vechi, cu graiul viu.

Nu-mi sînt vorbe mai frumoase,
mai adînc în mine nu dor,
c-au vorbit vorbele noastre
Horia şi Domnul Tudor.

În grai viu ne-a spus Bălcescu
Revoluţia, fierbinte...
Şi-azi prin grai urmăm firescul
drum al luptei înainte!

Spadă ne rămîn şi zale
şi parfum şi dulce suc,
Eminescu, Caragiale,
Sadoveanu şi Coşbuc!

Noi cuvinte cresc puterea
zămislită-n vechiul trunchi.
Nu sînt flori de nicăierea;
ale noastre sînt, mănunchi.

Iar cînd zicem azi: poporul —
şi cînd zicem: muncitorii,
clocotă biruitorul
fluviu, străbătînd istorii...

În oraşe, au la ţară,
au pe valuri, au în brazi,
gînduri mari şi-adînci măsoară
graiul omenilor, azi.

Graiul lor... Par vorbe simple
după cum le spune gura...
După cîte pot să schimbe,
uriaşă li-i măsura.

... Munte, dealuri, şesuri, mare,
malurile se tot schimbă.
— Noi te-om duce-n larg, cîntare,
fluviule, maternă limbă!

PE GRIVIȚA LA NOI

BUNICUL

Le spui la fetiţe
Povestea bunicului,
Cioban cu nojiţe
Pe Rîpa Calicului...

La păsări, în munte,
Cu meştere şuiere
Ştia să le cînte,
Ştia să le fluiere.

Îl vezi. Pe Zamora...
N-avea de nici unele...
...De-ai tăi, tuturora,
Cu patimă, spune-le.

Păduri — numai moaşte!
Ia fluierul, cîntă-le...
Răspund, te-ar cunoaşte,
Şi valea şi muntele.

*

...Greu scoate rumînul
Dărabul de pîine:
Ba, astăzi, jupînul...
Ba, potera, mîine...

Cu ei, cît e anul,
Îşi face de lucru
Bunicul, ciobanul,
Bunicul, haiducul.

*

Îl vezi pufăind
Pe cînd se-ntunerică:
De codru-i e jind
Şi nu de biserică!

Înalt. Păduratic.
Luleaua, pe-o latură.
Părea de jăratic
Că nu se mai satură...

Cînd frunza amară
La Pajiştea Nucilor
Cu toamna coboară,
Sta, gazdă, haiducilor.

El vrăbii şi mierle
— Cu meştere şuiere —
Ştia să le-nşele,
Ştia să le fluiere...

Pe-o noapte, 'ntre săbii,
L-au dus, se pierdu...

Vorbea, doar la vrăbii.
La poteră, nu.

DIN EMINESCU

„De din vale de Rovine"...
— Ţii tu minte, Păuniţă? —
„Grăim, Doamnă, către tine"...
— Mai citeşte-mi, şcolăriţă!

•

„Nu din gură ci din carte..."
Glăsuia oşteanu-acela.
Mică eşti şi grijă foarte
Mi-i de tine, Mihaela.

Dar cum ei, bătrînii-aceia
Bine se luptau odată,
Le-om cinsti obrazul, tată,
Celor din „Scrisoarea treia“.

Fiara din trecut şi azi-i!
Pînda fălcilor îşi strînge:
Fiara din trecut vrea sînge
Şi bejenii şi invazii.

Robi ar vrea cotropitorul
Să fim iarăşi pe moşie!
Pentru voi — are să fie
Mai prieten, viitorul...

Zale port pe sub cămaşă,
Zornăire ne'ntreruptă,
E cămaşa mea de luptă
Libertăţii pătimaşă.

Sîngele din nou să curgă?
Viforele să pornească?
Vom opri, că-i nefirească,
Moartea roadelor în pîrgă!

Stau cu viaţa voastră-n faţă:
— Tu eşti mare, puiul tatei,
Adîncimile străbate-i...
Lupta noastră-i pentru viaţă!

Scoată şerpii capul verde —
De săgeţi ni-i plină torba
Şi ne-om bate, dacă-i vorba.
Nu ne temem. Nu ne-om pierde.

Drept, netulburat, firescul
Cîntec ce vi-l las eu vouă,
Suie cald spre lumea nouă,
Din bătrîni, din Eminescu.

SCURTĂ ÎNTÎLNIRE

Pentru clipa aceea, atît
Cît ai stat lîngă mine,
Singur sînt şi mereu mi-e urît
Şi mi-e dor — şi ruşine:

Trebuia să te prind, să te ţin,
Fîlfîire de-o clipă!
Trebuia — am fost orb şi hain —
Zbor, să-mi fii, în aripă...

Mai întoarce-te, valul meu blînd.
Adierea-ţi mă-mbată.
Rămas bun, leagăn scump, pe curînd,
Ia-mă, încă o dată.

...Fiecare la grijile lui
Alergarăm, fireşte.
Dar scăpare şi linişte nu-i.
Ard, ca jarul, în cleşte.

Munca, da, mă ajută puţin
Răcorindu-mă, undă...
Dar nici ea în uitare deplin
Nu mă ia, nu m-afundă.

Să mă smulg m-am gîndit, dinadins,
Dar nimic nu mă smulge —
Şi de clipa aceea stau prins,
De vecia ei dulce.

POVESTE DIN ULIŢA NOASTRĂ

Vă spun — de pe uliţa noastră!
Ţin minte... Sînt treizeci de ani.
...E-o fată. Se joacă-n fereastră.
E-o casă. De oameni sărmani.

Ţin minte... Aici lîngă curte
Trăgea o maşină mereu.
— „Copoii"... Cu şoaptele scurte,
Cu pasul de pîndă şi greu.

Vînează pe tata, fireşte!
Pe mama, ascunsă-n vecini...
... Fetiţa din uliţă creşte
Sub pînda acestor streini.

E mică. Nu ştie ce-i viaţa.
Se uită şi nu zice pîs.
Se-ntoarce spre soare cu faţa...
Dă-n mugure, cald, un surîs.

Şi-i duse — pe mama, pe tata...
De unde să ştie-n ce loc?
...E-n grija vecinilor fata,
Tovarăşa noastră de joc.

Privind pe sub gene, din joacă,
Ea creşte cu ochii atenţi:
— Şi azi percheziţii-or să facă?
Şi mîine-or să vină agenţi?

Cînd lumea aude motorul,
Scrîşneşte ca frînele-n roţi...
Îşi lasă, ferestrele, storul...
... Şi noapte, şi pîndă, e-n toţi.

*

Trec, astăzi, pe uliţa noastră...
Mă uit — un tablou amintit:
...Băiatul ce zburdă-n fereastră
Îi seamănă fetei, leit!

În soare se-ntoarce cu faţa
Privind, pe sub gene, spre drum:
Aşteaptă să-l ia, dimineaţa,
Maşina — la creşă, acum.

Ce zgîlţîie caroseria?
...Şoferul nu spune nici pîs:
Îi joacă în ochi bucuria
Că saltă, maşina, de rîs...

În hohot pufneşte motorul,
În tumbele repezi de roţi...
Îşi 'nalţă ferestrele storul...
Şi soare, şi viaţă, e-n toţi!

... De chiot maşina e plină,
De rîsul atîtor copii.
— „Or ţi-e de mirare, vecină?"
— „Vecine, copil să tot fii!"

MAMA

Luăm ceaiul. Şase jumătate.
Pe noi ne-mbraci, prin casă strîngi.
...Cum ai tu vreme pentru toate
Şi niciodată nu te plîngi?

Zici: — „Tata-a fost în schimb de noapte.
În şoapte să vorbim, ce-ar fi?“
...Dar greu e să vorbim în şoapte
Cînd sîntem droaie de copii!

Doi pionieri. Doi mici, de-o seamă.
...Şi-aşa de bine ne-ngrijeşti,
Că-ţi spun vecinii: — „Şi ca mamă,
Tu tot fruntaşă-n muncă eşti!“

GENERALUL NOSTRU

Sta — jumătate prins sub zid —
Copilul, la pămînt cu faţa,
În Bucureştiul pîrjolit
Din care dispăruse viaţa.

Era cu faţa la pămînt.
Părea că adormise-o leacă.
Părea că, mîngîiat de vînt,
De-a v-aţi ascunselea se joacă!

...Un cartier de muncitori,
Sub bombe. În ruini, o casă.
Zăceau, sub zid, doi pantofiori:
Ei nu au mai putut să iasă!

Pe jos, alături, un jurnal
Cu-ndoituri nenumărate,
Boţit era şi fără hal...
Fusese-o jucărie poate!

Să-i fac din el un vaporaş?
Un turcaleţ? O jucărie?
Să chem copiii din oraş?
...Uitam că nimeni n-o să vie!

De-acel copil de muncitor
Mereu ne vom aduce-aminte.
Mereu, în faţa ochilor,
Doi pantofiori merg înainte.

Cu-obrajii-n palme, la pămînt
Părea copilu-ascuns de moarte.
Văd colţul de jurnal, în vînt:
Se joacă, singur, mai departe...

A joacă flutura, hai-hui,
Acolo... Ce putea să fie?
Fusese poate coiful lui,
Un coif, cuminte, de hîrtie.

De pace nu scria-n jurnal
Pe-atunci!... Nici că vei duce, iată,
Tu, coif de tînăr general,
Nebiruita ei armată.

În faţa ochilor mereu
Copilul merge înainte...
De tine, generalul meu,
Mereu ne vom aduce-aminte.

CÎNTEC PENTRU NEVASTĂ

„Toată lumea-mi zice lotru
C-am furat un lemn din codru,
Toată lumea-mi zice hoţ —
Numai mîndra-mi zice soţ...”

Inima izvor o cere
De credinţă şi putere.
Satu-ntreg o cheamă-n horă.
Fraţii mei o cheamă: soră.
Fetele-mi o cheamă: maică.
Maica îi zicea: drăcoaică!

De mi-am luminat amarul
Măre!, ea mi-a-ntins amnarul.

De-am răzbit, cu voi, pădurea
Nu i-a stat nici ei securea...

Lîngă-aşa nevastă, mai că
Aş ierna pîn' la Drăgaică:
La iubit, ibovnică,
La război, polcovnică,
Şi la greu, duhovnică.

*

— Parcă-ntîia oară-acum
Îmi zîmbeşti şi-mi vii în drum.
Parcă-abia ţi-am dat bineţe,
Dragoste la bătrîneţe!

Tu eşti miercuri? Eu sînt joi.
Scai ne ţinem amîndoi.
Stînd ca joia lîngă vineri
Nu ne lasă anii tineri:
Ard şi sfîrîie-n călcîie,
Bătrîneţea s-o rămîie.

S-o rămîie — că-i trecutul...
Noi o luăm de la-nceputul!
Ca-n poveştile Gheenii,
În războaie şi bejenii
Am răzbit, le-am dovedit,
Cu ce-am fost, cu ce-am iubit.

Alunga-vom, măre, toate
Scrîşnetele vechi şi mute,
Umbrele însîngerate
Ale zilelor prădate,
Ale zilelor pierdute...

Zilele prădate... Zi-m'
Nu-i pe drept să le trăim?

Omul caută de veacuri
Pentru viaţă lungă, leacuri.
Viaţa cît o fi de lungă,
Prea puţină-i să ne-ajungă!

Ştii, pămînte, vr'un mijloc
Să pui zilele la loc?
Fruntea leoarcă...
Omul cearcă
Drumul apelor să-ntoarcă.

Unde-i àrşiţa fierbinte,
Apa-i iese înainte.
Unde-i sapă albii noi,
Ea va curge şi-napoi.

Văi adînci, ape-nspumate...
Va mai fi încă-o uzină!
Smulgem neguri şi lăcate.
Noi puteri or să ne vină.
Şi cît vezi cu ochii-n toate,
Omul biruie... Şi poate!
Şi-i mai licăre-o lumină.

*

Muncitor mă ţin, de frunte;
Ea, ţărancă de la munte,

Precum azi — la noi — oriunde,
Şi oriunde pe pămînt,
Mii şi milioane sînt...

Nu vă-nşir la verzi şi-albastre,
Eu vă spun dintr-ale noastre.
Şi de mi-i nevastă, dar
Nu v-o laud în zadar!
Învăţată-n aspru vînt,
E făcută ca s-o cînt:
E ca bolta, primăvara.
E ca vatra. E ca ţara.

Ce vă spun eu de-amîndoi,
Vreau să spuneţi şi de voi.
Ce vă cînt de ea şi mine,
Eu gîndesc să cînte-oricine.

...Nu-i un soţ, nu-i o nevastă,
Ci e toată viaţa noastră.

...Dar, ca scorbura în trunchiuri,
Măcinînd — cu vicleşuguri —
Usturînd pe-ntunecime,
Înrăită de vechime,
De războaie şi de crime,
Moartea nu ne lasă, dragă,
Viaţa s-o trăim întreagă!

Tot pe-ascuns, de la o vreme,
Parcă fuge şi s-ar teme,
Oamenii să n-o cunoască,
— Mare meşteră-n tertipuri —
Ia mereu tot altă mască,
Ia mereu tot alte chipuri.

Nici n-o simţi că-ţi dă ocol:
Parcă-i cu piciorul gol...
Vine unde-s oameni vii
Şi cînd vine, nici nu ştii.

Dar noi ştim de unde vine:
...Colo-n depărtări streine
N-avem voitori de bine!

Gîndul lor,
Tot la omor,
Ci-că-i binefăcător!
Ci-că-ar fi, omorul, leac...
El, topor — iar tu, copac!
Ci-că-ar fi sfîrşitul drept,
Somn al mîinilor pe piept
Şi odihnă de-nţelept...

Legea vieţii e omorul?
A copacului, toporul?
...Minte, „binefăcătorul"!

Dintre chipurile morţii,
— Usce-i-se-n lume soiul!
Ori zîmbeşte-n pragul porţii,
Ori că-şi întărîtă colţii,
Cel mai crîncen e războiul.

Şi-acu, iar se ia de noi.
Ci-că-i altfel, mai de soi...

Acù, iar de om se leagă,
Ca din viaţă să nu-şi tragă
Nici o bucurie-ntreagă.

Iar, războiul, chip al morţii,
Bate-arìpa-n pragul porţii,
Iar vrea să ne luăm adio!
Dar nu stăm să cadă sorţii,
Ci stăm strajă, noapte-ziuă.

Sînt — la noi — cu noi părtaşe
Toate străjile ţintaşe...
Rîndurile lor se-ngroaşe,
Iar arìpa ucigaşe
Vom abate-o, vom goni-o!

Gîndul morţii... Greu şi-amar e!
Doare,
Dragă,
Cîteodată,
Ca o rană roşie-neagră
Ce-o crezusem vindecată...

Vreau de ea să mă desferic!
Dă-l încolo de-ntuneric!
Vreau de moarte să mă leapăd,
Încă-o viaţă să mai capăt.

Vieţii ăştia nu i-om scoate
Noi, puterile-ncuiate?
Nu te mai uita-n fîntînă.
N-ai să fii nicicînd bătrînă.

...Sorbitura-a mai puţină,
Cel mai de pe urmă strop
De putere,
De lumină,

Din adîncuri le vom smulge,
Şi-om mai cere,
Să mai ţină
Sucul dragostei cel dulce.

Fie-ţi dragostea deplină
Şi-o să trecem orice hop,
O să-l trecem, poa' să vină
Şi-un al doilea potop!

Poa' s-ameninţe spre noi
Moartea, iarăşi, cu război,
Cu-alte furii, cu-alt puhoi!
...Jinduiască-ne ea, vatra —
Sînt ca fierul. Eşti ca piatra.

E putere-n noi şi leac
Dragă, să tot facem casă...
— Ştii ce-am pus de gînd să fac
Să rămîi mereu frumoasă,
Semn să fii şi altui veac?

...Fetele, la noi acasă,
Să le învăţăm să ţeasă
Ţesătura — a mai deasă,
Un chilim — ca de mireasă!

Ochii — zori
Cu geana-albastră —
La culori
Ţi-i folosească.

Sîngele-mi arzînd ca biciul,
Sîngele va fi arniciul,
În chilim din loc în loc
Presărînd culori de foc...

Ţesătura de lumină
În tiparu-i să te ţină
Cu-ntreită-ntruchipare:
Zburătoare,
Floare,
Albină...

Zburătoare, că mi-eşti zborul
Dacă eu am ostenit;
Floare, că-ţi respir fiorul;
Şi albină, c-ai muncit —

În chilimul ăsta sui-te!
...Nici pe mine să mă uite:
Un' ţi-e umărul ca floarea
Să-i fiu preajma şi răcoarea,
Unde-i rîul auriu
Prundul viu din fund să-i fiu,
Unde-n fir văpaia-i deasă
Şi pe mine să mă ţeasă,

Lîngă firu-albastru-dulce
Firul, roşu, să mi-l culce...

Ca mătasea, pe obraz,
Ca persanul de Şiraz,

Şi-auriu cum e lumina
Borangicului de China,
Ăst chilim ţesut de fete,
Cin'l-o vrea, nu-l vrea-n perete —
Ci de inimă şi-l leagă!
Mai adînc să înţeleagă
Ţesătura lui întreagă,
Mai adînc să se desfete,
Şi să-l soarbă, să se-mbete,
Neam de neam privind cu sete
Frumuseţea-i grea şi veche,
Dragoste fără pereche!

...Zi-m': au nu ţi-ar place, zi-m'
— Cu ce sîntem şi slăvim,
Ce luptăm şi ce iubim —
Să ne ţeasă-ntr-un chilim?

Un chilim... Dar ce mîndreţe!
Asta să ne fie partea!
Viaţa fără frumuseţe,
E cu mult mai rea ca moartea.

Astăzi, oamenii de rînd,
Au dat faptă — ca nicicînd —
Vieţii noi ce arde-n gînd,
Frumuseţe izvorînd...

Rîvna timpului ne-adună
Mai puternici împreună.
Viaţa umblă să ne-nveţe
Tineri fără bătrîneţe.
Şi bărbatul şi femeia
Rup, din cremene, scînteia —
Amîndoi tot mai înalţi.
Lîngă oamenii ceilalţi.

Muncă, tehnică, şi gînd
Ridica-vom în tot locul,
Fără preget supunînd
Apa, aerul şi focul...

Unde mai usucă vîntul
Cu pustiitoare guri,
Mîine-ntinerim pămîntul
În perdele de păduri.

Unde-s muncile în toi,
Or să curgă fluvii noi.
Unde coborau spre sud,
Către nord săpînd le-aud...

Fluvii mari ne ard prin vine...
Pretutindeni sînt cu tine
Şi mi-i drag, şi mi-i firesc
Să trăiesc, să te iubesc.

*

Dar cînd muntele-i pieptiş,
Nu ţii braţele cruciş.
Smulge-le-om, din mîini, cuţitul
Celor ce gătesc sfîrşitul!

N-om pieri. De mine nu mi-i.
Mi-i de tinereţea lumii.

...Spre odrasle-ntinde scutul!
Paşii lor, urcînd, i-ascult
Cucerind necunoscutul,
Biruindu-l tot mai mult.

Cîte semne de-ntrebare
Cîrlionţii lor îmi pun —
E-n copii, e-n fiecare,
Un răspuns mereu mai bun.

N-am stat nici în alte rînduri
Prizonieri în anii grei:
Viitorul, stol de gînduri,
Lumină, cu porumbei...

Pe pămînt, sătul de crime,
Lumea prinde alte feţe,
Nici nu-i pasă de vechime
Şi de-atîta bătrîneţe.

Creştem, tari, din ţară-n ţară.
Viaţa prinde alţi altoi.
...Poa'să sară moartea iară
Cu-mbiere sau ocară,

Vom răzbi şi-a doua oară!
Nu dă iarnă, nu dă seară,
Cînd în om e primăvară.
Mai puternici sîntem noi.

Sînt cu noi prieteni care
Bine luptele purtară-şi
Şi sînt braţe muncitoare
Şi sînt inimi de tovarăşi.

În zadar un fum de sînge
Urcă dinspre mări şi ţări...
Sus, e-un roşu steag ce strînge
O furtună de chemări!

Moartea cine vrea s-o poarte,
Să se mistuie în moarte!
Apele, cui vrea războiul,
Ducă-i hoitul şi gunoiul!

Eu vă spun: cu drag privind
Tot ce-i nou şi pîlpîind,
Toată-această
Viaţă-a noastră,
— Munca, dragostea şi ţara
Mugurii şi primăvara —
Ce dezmierd
Nu vreau să pierd.
Ce mi-i drag
Nu las în prag.
Ce iubesc
Nu irosesc.

Ani de ne-am iubi o sută,
Viaţa-i încă ne'ncepută.
Ani dacă-am trăi o mie,
Viaţa n-a spus tot ce ştie.

...Tu, mi-eşti maică la copii.
Tu şi soră ştii să-mi fii.
Cîntec eşti în casa noastră,
Măi tovarăş — măi nevastă!

PE GRIVIŢA LA NOI...

Cîrmaciule şi veghea mea, o tată,
Nu te desparţi de mine, niciodată.

...Urca, mereu, pe Griviţa la noi,
Al muncii, greu, clocotitor şuvoi.

Mereu, în zborul gîndului, m-ajungi.
Sînt de la tine, toate... Sînt de-atunci.

Mă bîntuie-amintirea şi mă ceartă.
Privirea ta mă mîngîie, mă iartă.

De ani de zile taci. De ani te-ascult.
Tu niciodată n-ai vorbit prea mult.

La fiece greşală din trecut,
M-ai cercetat pe gînduri şi tăcut.

La fiece greşală nouă, azi,
Mă cercetezi în suflet şi obraz.

La fel şi azi, cînd am o bucurie,
Îmi spui: s-aştept pe cea care-o să vie!

—„Vremuri de veghe-au început, luaţi
seama..."
Te-am auzit spunînd, copiii, mama.

...Greu gîfîia locomotiva ta,
Prin nopţile de-atunci. Nu vom uita.

Văzduhuri, zboruri, jar, victorii,-avînt,
De-atunci sînt, tată... De la tine sînt.

Nu vom uita vifornițele toate —
Dar azi, locomotiva ta, răzbate...

Şi viforul din oameni — şi-adăpostul —
E altu-acum... Şi viforu-i al nostru!

...Azi ți-ar plăcea, pe Grivița la noi,
Al muncii, nou, biruitor şuvoi,

Prin veghea aspră, prin furtuna grea...
Cîrmaciule şi veghea mea!

CERTIFICATUL DE ALEGĂTOR

Aşa cum de la Maiakovski ştiu,
mă simt dator
    să n-o spun mai tîrziu,
    acum vreau să v-o spun
                        din capul locului...
E-un adevăr — şi-n inimă-i dogorîtor
                        ca para focului:

Da... Niciodată, în trecut,
                        n-ar fi putut
                            să fie

Certificatul de alegător —
un proaspăt, viu
izvor
de poezie!

El e-o mîndrie
pentru cine-l are...
El e-o fereastră
către viitor.
Iar pentru trîntorii din vremea noastră
e-un act de acuzare, arzător.

Ştiu mutre
lungi
— şi cine nu le ştie —
o, mutre-cutre
azi pleoştite tare,
la care
cu prăjina n-ai fi putut s-ajungi,
se miră, uite, pline de candoare
în priceputa lor făţărnicie:

— „Ce-ţi fi găsit
deosebit
în asta?
E-o biată hîrtiuţă subţirică...
o fiţuică...
basta..."

Sînt cei ce prin unghere
mai destramă
mirosuri putrede şi-amare...
Îi ştim cîte parale fac
ce fel de poamă
sînt la un loc — şi fiecare —
şi cu ce poftă ne-ar veni de hac!

Sînt „înţelepţii", în sfîrşit,
sînt căldiceii,
lachei convinşi, vechi „democraţi"
din umbră şi de după uşă,
pîndind şi azi c-un ochi lipit
în borta cheii,
la treabă unii; alţii demascaţi.

Sînt toţi, o apă
— fără leac —
scurgîndu-se prin searbede nisipuri,
şi-s tot un drac
sub felurite chipuri...

Vechi şobolani
de catifea şi de mătase,
se vîră-n treabă,
muşcă, te-ar descoase...
Ba chiar te-ntreabă,
nu le vine greu,
gravi, întinzînd cutezătorul bot:
— „Dar eu, ei bine, eu,
de ce n-am drept de vot?"

...Cînd ai aşa
prieteni trufanda,
cum poţi să-i laşi să mucezească, de pripas?
Ştim c-au rămas
duşmani întregi
şi-acum se fac doar jumătăţi, zemoase...

Dar nici o îndoială nu-i!
Smiorcăitori duşmani dulcegi
— îşi pun vertebre de elastic, nu de
oase, —
pe-aceştia, lumea de-altădată îi lăsase
la toate
şi din plin sătui...

E drept, că, vreau-nu-vreau,
se mai găsesc pe-alocurea destui.
Dar romîneşte-acestora, pe şleau,
nu poţi să nu le spui:
— „V-aţi bate voi, cu lumea nouă, peste burtă,
în buni amici,
că-aveţi curajul asasinilor!
Dar nici ea n-are orbul găinilor şi nici
memorie-aşa scurtă...

„Frecaţi-vă-n chelie...
E-n zadar.
Sau poate chiar,
a pagubă pustie
puteţi să fluieraţi, şi-a supărare...

Miraţi-vă, ca babele, cu palma peste gură,
Certificatul meu de-alegător,
Certificatul meu de-alegătoare,
    e încă-o àripă care-mi dă zbor!
E-o nouă unitate de măsură:
    nu pot, cetăţeneşte, cu el să vă măsor!

„El e-mpotriva voastră,
    şi-aşa are să fie
    un act de acuzare.
El, pentru cine-l are,
    e-o mîndrie...
El e-o fereastră
    către viitor."

Certificat de-alegător! Dar fiecare ştie
    că nu-i o fiţuică, o hîrtie,
ci e coperta cărţii scrisă la un loc
    de-ntreaga lume muncitoare
    de la noi,
în anii probelor de foc
                                dezrobitoare

şi-ai oţelirii-n luptă
— părtaşi părînd minunii —
şi-n anii de război
şi-n ăştia şase ani spre care
ruşine nu ni-i
a privi-napoi.

La 3 decembrie va fi
o sărbătoare
cum puţine sînt:
Nu-s oare,
cei o sută zece mii,
pe drept cuvînt,
aleşii puterii populare?

Sînt, fără greş...
Şi niciodată n-or să mai existe
acei „reprezentanţi" — jigodii triste,
scări de serviciu, preş,
la bănci capitaliste.
Că te mai poticneşti, mai cazi pe drum?
Noi nu ne legănăm ca valul.
Noi nu ne-acoperim în fum...

Noi scoatem oameni de nădejde şi cinstiţi,
nu mici clănţăi, nu mari misiţi
cu pipotele-n desfătare.
Se-nalţă dintre noi acei cu inimile treze
şi cei mai harnici, cei mai încercaţi...
N-alegem, nu,
palavragii şi diplomaţi
ca-n parlamentele burgheze!
De-aceştia nu ne arde, nu ne doare...
Alegem însă primii deputaţi
de Sfaturi Populare!

Noi — de la meşterii uzinei
la muncitorii de pămînt,
din şcoli, birouri, biblioteci, laboratoare
şi pînă-n fundul minei —
ştim cine merită să fie-ntîi
cum ştim şi dacă e
şi cine-i
codaş, flutură-vînt
sau fără căpătîi.

Certificat de-alegător? Ei da,
el îţi certifică, în adevăr, ceva:
el îţi certifică prezenţa nouă-n toate,
a oamenilor printre care eşti şi tu,
şi peste care totdeauna se trecu,
iar azi să se mai treacă nu se poate,

a tuturora care-acuma ştiu
(alt'dată nu)
şi mărunţişul curgător şi viu
de fapte, munci şi lipsuri şi păcate,
dar în acelaşi timp şi pentru ce se bate
Vîşinski, la O.N.U.!

...Certificat de-alegător?
Certifică, v-asigur,
că valurilor morţii,
că mugetului lor
le stăm, în faţă, diguri.

Dar — iată — şi Pegasul
    cu-aprinse coame despletite-n vînt,
    nu mă mai lasă orişice să cînt,
nu-mi mai dă voie astăzi să-l încalic
de nu-mi aude glasul
    ca viforul, luptînd
    cu sîngeroasa înteţită larmă,
cu-ameninţarea morţii şi corul canibalic,
pe care
        — la Varşovia, acum —
le-nfruntă omul, le retează ghiara...
Sînt partizanii păcii. Ei vor închide fiara!

E-acesta un certificat?
    — Neapărat.
— Dar cum? „De-alegător?"
    — De-alegător, bine'nţeles...

E calea nouă, iată ce-am ales!
E viaţa, iată pentru ce-am votat!

Şi-s vifore de glasuri luptătoare.
Socialism vor...
                    Pace...
                              Bună stare...

decembrie 1950.

ŢĂRMI ALBAŞTRI

ADAM-CLISI

Oricîte neguri peste zare
Se-adună, bubuie şi latră,
La noi e pentru fiecare
Un drum, o albie, o vatră.

Se vede, de departe, marea...
Sînt urme vechi, vechi bătălii.
Trec Valea Dacilor spre zarea
Unde-a domnit Adam-Clisi.

*

E-o seară parcă-i toga unui
Strateg şi împărat roman.
Trecutul! Mărăcini adunu-i...
Ruină-i Valul lui Traian.

E-o-ncremenire grea şi calmă
Şi sînt vestigii fără an.
Culegi istoria în palmă:
Un splendid rest de vas roman.

Trufia, cucerirea, slava
Spre Pontul Euxin dînd zor
Găsi mormînt, la noi, zăbava
Apusului cuceritor.

Nu uită, paginile vremii,
Pe mîndrii luptători ţărani.
Trăim de cîteva decenii?
Luptăm de două mii de ani!

Alături, sub aceste stele —
Şi-n paşii mei şi-n noul zbor
Şi-n toate gîndurile mele,
Răspund ecourilor lor.

La Dunăre, cînd primii zori
Mijeau în nopţile-Europii,
De Geţi plugari şi luptători
Spun Herodoţii şi Esopii.

Şi dacă ziua e-n fereastră,
Şi dacă zorii bat cu spor,
Renaşte-n toată lupta noastră
Ecoul viu al luptei lor.

Înmuguresc şi-mi dau de ştire
Şi capătă contur şi glas
Şi lung mă cheamă-n amintire,
Treziţi la fiecare pas.

Că „Maica Romă cea bătrînă"
Le trimisese pretori vajnici?
Că le-au întins frăţească mînă
Centurioni în zale... paşnici?

La Sarmisegetuza, cartea
Bătrînă, spune despre Geţi,
Că şi-au ales „mai bine moartea"...
„Barbarii" ceia îndrăzneţi.

Se-nţelegeau cu orice neamuri
Dar îi ardea străvechea rană:
Tot sclavi istoriei, în hamuri,
Să tragă lectica romană?

Ştiau cei buni străpunşi de lănci,
Durînd în luptă viitorul:
Nu-i plîng nevestele ţărănci
Şi-i va glorifica poporul!

Că geţii nu se tem de moarte
Spunea bătrînul Herodot...
De-acest trecut nu ne desparte
Nimic, de el ne leagă tot.

*

Vrînd toate căile să ducă
La New York azi, ca ieri la Roma,
Vrea a războiului nălucă
Să reînvie-n foc Sodoma?

Iar li se umflă guşa-n sete
După războaie şi omor?
De sînge, iar vrea să se-mbete
Apusul cel cuceritor?

La Dunăre, cu primii zori
Mijind în nopţile-Europii,
De „Geţii cei nemuritori"
Spun Herodoţii şi Esopii.

...Nu-i noaptea asta, toga-albastră
A unui împărat?... Ba da:
— Ce arme-ai vrea, din vremea noastră?
Cu bomba, împărate,-ai da?

I-ai vrea pe oameni cu zăbale
Şi-ai vrea, oriunde te-ai uita,
Să fie drumurile tale
Pămîntul tău şi marea ta?

Le-ai zice tot „înapoiate"
Popoarelor, ce cresc, puzderii?
Le-ai da, să le supui pe toate,
Noi arme, molimi şi bacterii?

Ai vrea-n străbunul meu Carpat
Să te distrezi cu-o vînătoare
Ca blana lui de urs, la pat,
Să te-ncălzească la picioare?

...Atunci, civilizate hoarde,
Veţi informa pe împărat
În steaua roşie cum arde
Un sînge milenar vărsat!

Să i se-aducă-n veci aminte:
...Un fir de sînge prelingea
Pe-un piept de dac, pe-un piept fierbinte,
O decoraţie, o stea.

Nu-i steaua slăvilor trufaşe.
E steaua sîngelui prădat.
E steaua luptei pătimaşe
Ce-nfuria pe împărat.

Un fir de sînge lumea leagă!
O stea se-alege, dă fiori:
Din sclavi, istoria întreagă
Ridică liberi luptători.

De-a lungul lumii azi, de-a latul,
E-al stelei roşii viu tumult!
...N-o să se mire împăratul.
De mult se teme el, de mult...

*

Vechimile înaripîndu-l
Şi-arìpa deschizînd deplin,
De lîngă mare zboară gîndul
Pe fluviu, pîn' la Severin.

Acolo Dunărea îşi face
Din vale şa, din deal oblînc...
Aici, în undele-i gonace
Aduce murmur din adînc.

În ţara Geţilor, stăpînă
E munca-ntregului popor
Şi-n luptele de azi se-ngînă
Ecoul viu al luptei lor.

E şi-al vechimii drept, ce-i mînă
Pe ei, spre timpii viitori —
Nepoţi, la Dunărea bătrînă,
Ai „Geţilor nemuritori“...

BUCUROŞI DE OASPEŢI

La prieteni
Li se spune-n ţara mea:
— Bună să vă fie
Inima...

E din fund
De secoli, acest glas.
Treacă secoli,
Glasul a rămas.

Din istorii,
La răscruci de vînturi,
Gazde-au fost
Aceste vechi pămînturi.

Ca din zarea
Triburilor dace,
Vorbe, obiceiuri
Vin încoace.

Rod al ospeţiei
Peste anii-n zbor,
Urmele
Rămaseră-n popor.

... E, la noi, o vorbă
Din strămoşi:
— Bucuroşi de oaspeţi?
— Bucuroşi.

De vreo două mii
De ani încoace
E, la noi, o vorbă:
— Bună pace...

E, la noi, o vorbă:
— Omenie...
Pentru-acestea ne vom bate.
Să se ştie.

... La prieteni,
Bun venit în ţara mea!
— Bună să vă fie
Inima.

MARIA

Din Galeşul, bufnind în Poarta Albă,
Învîrte praful pîlnii zburătoare.
Pe negîndite-n ochi plesneşte-o salvă...
E greu, nu-i glumă la excavatoare.

Săltînd pe vînt, nu se mai vede şapca...
Ce hohote zvîcnesc pe urma ei!
— „Vîrtejul iarăşi s-a pornit cu japca"...
Rîd excavatoriştii de la „trei".

De-aproape strigă-o voce de femeie:
— „Vezi Dorule? O ţii prea pe ureche."
Maria-i printre dînşii. — „D-apăi ce e?"
Răspunde Doru: „Lasă. Era veche."

Se-aţîţă, creşte vraiştea duşmană,
Ciclonul stepei, hula dobrogeană...

... Vîrtejuri vin, din fund, de unde-or zace,
Fac noapte ridicîndu-se încoace,
Se scutură mugind, sar ca din arcuri
Şi-aşa cum muşcă-n Galeşul din ţarcuri,
Fug spre maşini, le zgîlţîie, se-aruncă
Urlînd — să smulgă oamenii din muncă,
Să-i biciuie, să-i prindă, să-i dezbrace,
Vîrtejuri răsucite şi dibace.

Spinările se-ntorc, se-apleacă unii,
Se-ncurcă alţii, nu mai dau de rost:
Sub plesnetele aspre-ale furtunii,
Şi-ar căuta o leacă de-adăpost...

Bălană, ochi albaştri, puţintică
(Dă vîntul s-o dărîme de pulpană),
Sprîncenele spre ei cînd îşi ridică,
Maria e — de praf — şi mai bălană.
Nu-i mustră cu-un cuvînt. Nu-i este felul.
Dar peste cei mai lăsători, mai grei,
Trec ochii ei albaştri ca oţelul,
Pînă-n adîncuri scormone în ei.

Stă pe maşină, nu clinteşte, dreaptă.
Pe toţi parcă-i glodeşte la chimir:
Se ruşinează, din spinări se-ndreaptă,
Dau zor la lucru toţi, mai abitir.

... Învîrte praful pîlnii zburătoare,
Le-nalţă-ntr-una, lunecă şi sare,
Pîndeşte, stă o clipă şi re'ncepe,
Prin măruntaiele fierbintei stepe,
Bătîndu-se pe viaţă şi pe moarte,
Să-şi apere coclaurile sparte,
Moşia, vizuinile, coteţul,
Şi să gonească omul, îndrăzneţul,

Cu bicele nisipului şi jaful,
Scrîşnind, amenințînd... Vîrtejul. Praful.

— „A dracului furtună..." unul zice.
Abia mai poate ochii să-şi ridice.
— „Furtună?..." rîde vocea de femeie.
— „Păi, da, tovarăşă Maria, ce e?
— „E praf, atît... Şi chiar de-ar bate-ntr-una,
Nu, n-o să ne chiorască, nu-i furtuna!"

„E praful, e năsăţiosul praf...
Ne dijmuie mereu, ca un zaraf.
Dar măturîndu-l tot, din zare-n zare,
E-n noi bătaia vîntului cel mare."

AIȘE

Zi-mi de dragoste,-o poveste!...
... Tînără-i de tot, turcoaica.
Tînăr şi minerul este.
Şi-i frumoasă, papugioaica.

Dropie cu calde pene —
Vînt trimite Bărăganul,
Ciugulindu-le alene:
Ei şalvarii, lui minteanul...

Aişé, cînd ies minerii,
— Tacticoasă şi cuminte —
Vine-ncet ca boarea serii
Să le iasă înainte.

Sor'sa-i iute ca arcuşul!
Ea e molcomă în totul...
... Dintre ierburi, măgăruşul
Dă spre ea, uşor, cu botul:

C-o aşteaptă, să mai vină,
Măgăruşul dă să-i spună.
... Ei duc apă la cantină,
Cară pîinea împreună.

Ea e la bucătărie:
Primă ajutoare! Mare-i...
El e vesel că se ştie
Ajutorul ajutoarei!

Lutul moale cît se-ntinde,
Cu potcoava-i trage stanţă:
Calcă apăsat, e plin de
Doniţe şi importanţă.

...Aişé va ţine minte
Tot ce-o învăţă Maria.
Şorţul alb ce bine-o prinde!
Lună e bucătăria.

Seară... O petrec lăstunii.
— Aştia nu-i chip să lipsească.
Lin trecînd prin dreptul lunii,
Cîntă-n limba ei turcească...

... Tot turcoaică e, oricît de
Cald feciorul îi vorbeşte!
Dar se înţeleg. Ea rîde
Foarte bine romîneşte.

FANFARONII

Pe fanfaroni, pe purecii cu coadă,
Să nu-i lăsăm! Uşor se fac cirezi!
Şi cîinele, dacă se lasă pradă —
De pureci tăbărît, nici nu-l mai vezi...

Cu fanfaronii nu se prea împacă
Cei harnici la motoare, plug, condei...
Îi dau — în fel şi chipuri — în tărbacă!
Şi, de-orice soi ar fi, îşi rîd de ei:

...Scaietele! Se vîră-n covorul cîmpenesc:
— „Îmi iau angajamentul... să-nfloresc!"
...Broscoiul! Verde tot, vestește unui astru:
— „Îmi iau drept sarcină... să fiu albastru!"

O gaură cu apă de ploaie, o băltoacă,
E-oglindă stelelor!... Ce-aveți cu ea ?
Jignită în adînc, se face neagră,
Cînd trece-o vietate-nsetată, și o bea.

... Cu-arìpi ca două paveze sumese
Și cîrîind lăudăros prin curți,
E-un vultur al cotețelor?... Nu. Iese
Un cocoșel cu pantalonii scurți.

Privind de sus ograda și cocoșii
Și ne'ncăpînd de coadă,-ntors alene,
Curcanul fercheș, cu mărgele roșii
— „Sînt gata" strigă... „să mă umflu-n pene!"

Jigodia cea lacomă cît patru
S-a hotărît şi ea: — „De mîine, o să latru...“
Motanul gras, bătrîn ca vremea parcă,
S-a-ntors pe partea-ailaltă: „O să toarcă...“

Sus hornul dărîmat, nu-şi vede halul
Şi-nvăluit în fumuri ca-ntr-un nor,
Măreţ, de la-nălţime, le spune tuturor:
— „Grozav îmi trage, fraţilor, furnalul!“

Mărunta străzii pulbere, se-nfruntă
C-un ciucure, lîngă-un pantof nesoţ:
— „Vă-ntrec pe toţi! Voi fi... cea mai
măruntă!“
— „Mă! Eu sînt ciucure! Eu sînt cu moţ...“

Chiar licuriciul — v-amintiţi? — d-aseară,
Că lumina micuţ şi inocent,
Picat din cer voia şi el să pară:
— „Ei bine, eu, eu sînt fosforescent!“

Nici barza, filozoafă ca o babă,
Nu-şi ştie lungul nasului... Ar vrea
Ca mamele să facă altă treabă —
Copiii, lasă, că-i aduce ea...

O veche cîrtiţă săpînd orbeşte,
Minerul satului se socoteşte.
Un iepure, ce prăpădeşte prazul,
Se crede cuşma lui Mihai Viteazul!

Şi cine-n iarba care vrea să crească,
Se ţine că-i de viţă, că — din istorii —
vine
Nepot de vîrf de suliţă domnească?
... Un ghimpe lung, soi rău de mărăcine!

*

Pe fanfaron, aşa ţi-l tot înşfacă
Cei harnici la motoare, plug, condei.
Cu gluma-l biciuiesc. Şi nu-i de joacă.
— „Te văd! te văd!"... aruncă-n hohot, ei.

...„Te lauzi, numai vorba e de tine!
Ajungă-ţi măre, nu mai bate cîmpii...
Cu-aşa năravuri, ia aminte bine:
Curînd-curînd, te-or strînge rău carîmbii!"

PE DE-ALE NOASTRE

Şotii, cîntec, şoapte...
Cînd se lasă noapte
Colea-n gura văii
Roată stau flăcăii.

Asta e tîmplar
Cellalt e zidar,
Ici e un miner
Colo un şofer,
Toţi din şantier.

E şi-un ghiuj, şoltic.
Baciu — toţi îi zic.

Stau pe brînci, pe coate...
Zice, cîte toate
Baciul, cîte cele,
Despre mări şi stele...
De-unde le mai scoate?

— Baciule blajin,
Ia mai zi puţin...
— Frunză să vă şuier?
Fluier să vă fluier?
— Nu cu munţi de sare
Sau păduri de brazi
Care mişcă-n mare...
Zi, mai bine, azi,
Fără mări albastre
... Zi pe de-ale noastre!

— Rîdeţi voi de mine,
Măi tovărăşei,
Eu vă cînt ce-mi vine...

N-ascultaţi?

— Ba, miei!

— Hei flăcăii mei...
Noi păzeam la oi —
Lupul printre noi.
El, bogat
Şi meşter,
Tu, argat,
Serveşte-l...
Eu dormeam pe baltă —
Casa lui, ce-naltă!
Grajduri. Şi maşină.
Curtea lui, ce plină!
Nici ca să se-nvîrte
N-avea loc în curte!
Mîinile în şolduri,
Se loveau de stoguri...
Şi tot el, vulpoi,
Se plîngea de noi:
„Ce e el de vină?
Spune: poţi să spui?
Ce-i cătăm pricină
Pe averea lui?"

Am crezut că poate
Ne-o lăsa în pace.
Aş!... A dat din coate
Şi-a venit şi-ncoace.

Şi-a venit în frunte
Iarăşi, după-nvăţ:
Tu, la hamuri pun'te.
El, ţinînd de hăţ.

Colo la cantină
El ne da în troacă,
Colo la baracă
El ne da lumină.

Ce mai meşter mare!
Ce „specialist"...
Îţi cădea-n picioare,
Ca la circ... Artist!

Totul, ca pe roate...
Jar, cînd vrea, mănîncă.
Pe-ăl de ştie toate,
Nimeni nu-l aruncă.

De-l prindeai cu-o cioară
Sau cu-o mîţă-n sac,
Te uitai: ce drac!
Toate le repară,
Toate se refac...

Dar ce spun tîmplarii?
Şi ce spun zidarii?

Ci-că pe departe
Şi din cînd în cînd
Luîndu-i ca din carte
Le vrăjea, pe rînd...

Luîndu-i cu frumosul
Le-arăta folosul
Pentru viaţa lor
Şi-a copiilor:
— „Viaţa, măi feciori,
Nu-i de două ori!
Ce să te omori?“

... Se bătea pe piept
Că le-ar spune drept,
Că-i folosu-n burtă,
Că e viaţa scurtă,
Că le-om face, toate,
Mai pe jumătate,
Mai pe cît se poate,
Nu pe deşelate.
... Om milos din fire!
Ce să vă mai mire?

Şi ce spun minerii?
Şi ce spun şoferii?

Că-n lăsatul serii,
În puterea verii,
Cei de lîngă el
Mai mîncau un fel...
Ala care-i slugă,
Nu-l ştii? Bine-mbucă.
Ăla gîtloman,
Bagă şi-n suman.
Ba, pe săturate,
Ce zicea el: — „Frate,
Prea munciţi din plin,
Prea trudiţi hain.
Mai cîte puţin..."

Luăm diurnă?... Luăm!
Cumsecade om.

Auzeam — se-aude!,
Multe auzim —
Cum că are rude
La Ierusalim.

Dar pe-nghiţitoare
Multe nu-mi mai trec!
Că şi azi mă doare
De-nghiţit în sec.

... Era vărul verii
Şi nepotul lelii
Ş-apăi — vezi că nu ştii? —
Unchi, venea, mătuş'tii,
Rudă cu nevasta
Prin Adam, cu coasta
Şi — capac la toate —
Care-l întrebaţi
Eraţi fraţi, din taţi!

...D-aia, că mi-e neam,
Am cu el ce am.

Nu c-ar fi pe-aicea.
Nu mai e; a fost;

— Ne bătea fericea
De nu-i dam de rost —
Dar şi azi, în faţă
Parcă-l văd, la fel.
N-am să-l uit, o viaţă.
... Şi mai sînt ca el.

Zău
Că-mi sta în gît!
Rău
Mi-era urît...

Parcă-mi sta pe gheb,
Iacătă... Şi-ntreb
(Că-i o vorbă veche
Fără de pereche):
— „Poţi să fii ca el
Meşter, dar mişel?
...Poţi să-ntingi în unt
Cu-ochii în pămînt?
— Ba să-ntingi în sare,
Dar cu fruntea-n soare!"

Fie că-i zidar,
Fie că-i tîmplar,
Ori că e miner,
Ori că e şofer,
Toţi din şantier,
Roată stau flăcăii
Colea-n gura văii.

Gureş e bătrînul!
Iar din cînd în cînd
Zice cîte unul
Spre bătrîn, rîzînd:
— Baciule blajin,
Ia mai zi puţin...

Altul, tot ca el,
De-o mai fi la fel,
Zi să-i meargă-n os
Critica de jos!
Noi pe brînci, pe coate,
Tu, lîngă chirpici.

...Serile albastre
Calcă în cipici.
Zi, pe de-ale noastre...
Bine le mai zici.

CUVÎNTUL AUTORULUI

Ştii cîte-n lună, cîte-n soare...
Dar lasă-le în soare,-n lună!
De tot ce-i bucură şi-i doare
Vor, oamenii, să li se spună!

E focurilor mari părtaşe
Şi-ţi dogoreşte iute faţa
O forjă-adîncă, uriaşe,
Cu jaru-i veşnic proaspăt, viaţa.

Cu-aprinsă muncă, lumea noastră,
Cu ce-i mai bun în el, poporul —
Mai taie-un drum, mai ia o creastă,
Îndreptăţindu-şi viitorul.

Cu cleşti fierbinţi şi cu ciocane,
De-aici, pe soi şi pe mărime,
Să ştii s-alegi — sînt milioane! —
Scîntei şi cîntece şi rime.

Colindă ţara şi alege
Cu toate meşterele-ţi scule!
Hîrtiile s-or face negre.
Nopţi albe vei avea destule...

... Sînt oamenii. E munca. Planul.
E-a patriei bătrînă vatră
Ce bubuie, ca uraganul,
Din mii de metri cubi de piatră.

De-aşa explozii omu-i mîndru:
Trotiluri parcă explodară
Spre toţi duşmanii dinăuntru,
Spre toţi duşmanii din afară.

Pe unde a umblat doar gîndul
Vin oameni noi, cresc noi oraşe.
Au despicat întreg pămîntul
Ca pe-o păstaie uriaşe.

Pe unde lanuri de urzică
Striviră roade viitoare,
Aceste roade azi ridică
Belşuguri răscumpărătoare.

...Incandescente, mii de fire!
Abia dacă le prinzi în cleşte.
Şi dacă-i viaţa-n povestire,
Cu cît o spui, mai mult ea creşte.

Ce sorţi măreţi schimbară timpii?
Ce s-a-ntîmplat în lume? Ce e?
Atîta tot e: oameni simpli
Trăiesc la noi în epopee...

Pe-a patriei bătrînă vatră
Sînt ei. E munca lor. E planul.
Nu-s numai metri cubi de piatră,
E-al oamenilor, uraganul...

...E focurilor mari părtaşe
Şi-ţi dogoreşte iute faţa,
O forjă-adîncă, uriaşe,
Cu jaru-i veşnic proaspăt: viaţa.

COCOŞI DE TABLĂ

GREŞELI DE CREŞTERE

— „Greşeli de creştere... Vezi bine!
Să le-arătăm, aşa, oricui?"
L-am auzit pe-un oarecine,
Pe-o dumneaei, pe-un dumnealui.

Grozav, se pare, li-e ruşine
Şi să le-ndrepţi — şi să le spui!
„Greşeli de creştere... Vezi bine.
Să le-arătăm, aşa, oricui?"

Şi critica ce-o faci, în fine,
Ei o resping, plăcută nu-i:
S-or năpusti destui pe tine...
Şi-amar s-or şifona, destui.

...Greşeli de creştere, vezi bine!

COCOŞ DE TABLĂ

Cocoş de tablă, de pe casă!
Te-ai duce-n vînt, te-ntorci subit...
Te-ar crede omul — păcălit —
Adevărat cocoş, de rasă.

...S-aştept cîntarea-ţi furtunoasă?
S-aude, sec, un zornăit...
Cocoş de tablă, de pe casă!
Te-ai duce-n vînt, te-ntorci subit.

Nebun să fiu sau mucalit,
Oricît ţi-aş da vopsea frumoasă,
Din tine-o ciorbă n-o să iasă
Şi nici un cîntec, negreşit,

Cocoş de tablă, de pe casă!

RONDELUL DOPULUI ISTEŢ

Plutind uşor, isteţul dop
Se vrea mereu la suprafaţă...
Filozofia lui măreaţă
Durează, cred, de la potop.

„Ca să răzbaţi mai iute-n viaţă
Nu trebuie să fii Esop..."
Plutind, uşor, isteţul dop
Se vrea mereu la suprafaţă...

Şi fie-n zeamă de dulceaţă,
În apă simplă, sau sirop,
Lin, fără caznă, filantrop
„Fă tot ca mine“... te învaţă

Plutind, uşor, isteţul dop.

DE LA BIROU...

El ştie tot ce-i de făcut!
Atît nu ştie doar: să facă...
Se-nşurubează pe şezut...
Şi pun' te la taifas, neneacă!

Sever chibiţ, duios mamut,
Dorindu-ţi binele, te freacă:
El ştie tot ce-i de făcut!
Atît nu ştie doar: să facă...

Se vîră spadei tale, teacă.
Fidel — să nu greşeşti — ţi-e scut.
De la birou, etern limbut,
Nu-i chip să te mai ierte-o leacă...

El ştie tot ce-i de făcut!

PE DRUMUL TĂU

La munca ta, pe drumul tău,
Cînd treci cu capul în văpaie,
Te latră un căţel hălpău
Şi-adesea, după el, o droaie.

E duşmănos şi ca un scai e...
Te-ar sfîşia — de-ar fi dulău —
La munca ta, pe drumul tău,
Cînd treci cu capul în văpaie...

Te-ai învăţat acum, aşa e,
Dar nu-l lăsa, oricît de rău
Te latră cîte-un lepădău!...
Alungă jalnica potaie

Din munca ta, din drumul tău.

RONDELUL SERVILISMULUI

Întinde-i şi-n clondir de gaz,
Zi-i suc de flori de primăvară,
El ci-că-i dărui o comoară!
...Surîs servil, servil grumaz.

Nici nu-l priveşte, bunăoară,
Că ăsta-i crin, că ăla-i praz...
Întinde-i şi-un clondir de gaz,
Zi-i suc de flori de primăvară!

Că-i dai parfum, ori apă chioară
Din cel mai ne'ndoielnic iaz,
La fel se-mbată, e-n extaz.
Licoare rară o să-i pară,

Întinde-i şi-un clondir de gaz!

ŞABLONUL

Şablonul, vechi duşman de clasă,
Bătrîna artelor lichea
„Succese — zice — ai avea
Şi-onoruri şi cinstire-aleasă,

Dar prea, de-un cuvinţel, îţi pasă!
Prea vrei la toate cîte-o stea!“
...Şablonul, vechi duşman de clasă,
Bătrîna artelor lichea.

E-nfipt, se-ndeasă, intră-n casă,
Stă la cafea pe canapea...
Cum zici, — mai ieftin chiar, îţi lasă!
Cum vrei, — nu-i trebuie belea!

Şablonul, vechi duşman de clasă...

MAI E ŞI CÎTE-UN CAP PĂTRAT

Mai e şi cîte-un cap pătrat...
Prea multe capete-s ovale!
Şi tocmai el te ia la vale,
Pretenţios şi-nfumurat.

Deschide gîndurilor tale
Surîsul viu, netulburat:
Mai e şi cîte-un cap pătrat...
Prea multe capete-s ovale!

O, nu-ţi mai fie cu bănat!
Goneşte-l, nu te-opri din cale.
Pe lista bolilor banale,
De ce să-ţi mint, e-adevărat,

Mai e şi cîte-un cap pătrat..,

ADEVĂRATA-NVĂŢĂTURĂ

Adevărata-nvăţătură
N-o-ngheaţă dogme şi bucheri!
Ia-ţi viitorul drept măsură,
Nu dîra zilelor de ieri.

Rugină, zgură, vechi poveri,
Le-ar azvîrli, dar greu se-ndură.
...Adevărata-nvăţătură
N-o-ngheaţă dogme şi bucheri.

Stîlcit ţi-o dau? Sau mură-n gură?
Tu luminoasă să le-o ceri!
Că ei o apără, se jură?
S-o aperi tu, din răsputeri,

Adevărata-nvăţătură...

LASĂ FRUMUSEŢEA VIE

Lasă frumuseţea vie
Care-nalţă, care-alină,
Dacă vrei mai cald să-i fie
Omului — şi mai lumină.

La dureri sau bucurie,
Sau că luptă, sau suspină,
Lasă-i frumuseţea vie
Care-nalţă, care-alină.

Inima de viaţă plină
Ciopîrţindu-i-o-ntr-o mie,
Ce-i mai vii cu doctorie?
E degeaba... O, rutină,

Lasă frumuseţea vie!

SĂ NU TE UIŢI
CU OCHI DE GHIAŢĂ

LA TREISPREZECE ANI

Ai treisprezece ani... Eşti mare.
(La doisprezece, erai mică.)
Păpuşa, plină de mirare,
Nici nu mai ştie ce să zică:

— ,,Ai dat copilăria oare
Pe-o-nţelepciune de bunică?''
...Ai treisprezece ani. Eşti mare.
(La doisprezece, erai mică.)

Privirea — ce cutezătoare!
Ce calmă, fruntea, se ridică!
Ceva se duce... Nu te doare.
Ceva soseşte... Nu ţi-e frică.

Ai treisprezece ani. Eşti mare!

CE FACE TATA

— „Ce face tata, păpuşică?"
— „Nimica, ce să facă, scrie..."
Aşa spunea-n copilărie
Neştiutoarea fată mică.

Memento plin de gingăşie!
Da, mîzgălici, să-ţi fie frică:
— „Ce face tata, păpuşică?"
— „Nimica, ce să facă, scrie...

Ca tot ce scrii — adînc să fie,
Te-nţeapă şi-azi ca o urzică
Acest răspuns, mustrare vie,
Pedagogia lui unică:

— „Nimica, ce să facă, scrie..."

RONDELUL DESPRE FLUTURAŞ

...Hai, fluturaşule, de zboară –
Ţi-ar fi îndemnul, delicat.
Dar ce folos cînd, bunăoară,
Îl ţii de-arìpi ne'nduplecat.

L-ai necăjit, l-ai ferecat,
Şi-acuma, dîndu-i drumul iară,
...Hai, fluturaşule, de zboară!
Ţi-ar fi îndemnul, delicat.

Te uiţi, l-aştepţi, neapărat,
Din nou — văpaie — să tresară.
Dar cu polenul scuturat,
Poţi să te miri, poa'să te doară —

...Hei, fluturaşul! Nu mai zboară.

RĂNI VECHI

Gropi negre, răni vechi, sfîrtecate.
Le număr în gînd, le repet...
Pămîntul e plin de stigmate.
Se vindecă încă încet.

Dau, unii, la ei în palate,
Cu sîngele lumii, banchet!
...Gropi negre. Răni vechi, sfîrtecate.
Le număr în gînd, le repet.

Dar iată grădini parcelate
Şi-n scuaruri — copiii, buchet.
Şi jocuri şi flori berechet...
E-o forţă ce biruie toate,

Gropi negre, răni vechi, vindecate...

FEREASTRA

Copiii cu rîsetul lor,
I-auzi prin fereastra vecină...
De-un tril cu zigzagul sonor
E casa vecinului plină.

E cîntec, e joc, e lumină.
Sînt àripi ce zburdă în zbor...
Copiii, cu rîsetul lor,
I-auzi prin fereastra vecină.

Şi-un gînd te umbreşte, un nor:
„Ai vrea rîsul lor să mai ţină?...
Veghează! E-o pîndă haină..."
...Ei nu ştiu, se joacă, n-au zor,

Copiii, cu rîsetul lor...

RONDELUL CUPTORULUI CALD

Cuptorul cald, ce pîini scotea!...
Cînd, inimă, îl vei întrece?
Era în zori. Cădea o stea.
Zăpezile bufneau zevzece.

Vedeam cum bolta mă petrece,
C-un zîmbet — steaua ce cădea:
...Cuptorul cald, ce pîini scotea!
— Cînd, inimă, îl vei întrece?

E noapte-acum. În faţa mea
Hîrtia-i ca zăpada, rece.
Şi-un gînd, un zîmbet, peste ea,
Stea călăuză parcă trece:

Cuptorul cald... Ce pîini scotea!

SĂ NU TE UIŢI CU OCHI DE GHIAŢĂ

Să nu te uiţi cu ochi de ghiaţă
La om, la munca lui, la tot...
Nu-i preşul tău şi nu-i un ciot,
Nici nu-i maşină fără viaţă.

Să zboare? Bine. Fii pilot.
Învaţă-l... Dar şi tu învaţă:
Să nu te uiţi cu ochi de ghiaţă
La om, la munca lui, la tot...

Nu-i om cel care vrea să scoaţă
Din om, cărbune doar, azot!
...Şi tot ce-i mai de preţ, socot,
E-o-nvăţătură, o povaţă:

Să nu te uiţi cu ochi de ghiaţă...

UN CÎNTEC DIN ULIŢA NOASTRĂ

Un cîntec din uliţa noastră...
— Sînt chipuri, sînt cîntece, mii!
N-am stat să-l ascult la fereastră
Ci viaţă în el plămădii.

Nu-i cîntec de inimă-albastră.
O boltă e, de melodii:
Un cîntec din uliţa noastră...
— Sînt chipuri, sînt cîntece, mii!

Crîmpeie, aci, din această
Poveste, am vrut să le ştii.
Crîmpeie, măcar, dintr-o vastă
Vioară cu corzile vii, —

Un cîntec din uliţa noastră...

DE VORBĂ CU UN TÎNĂR

LA SONDA 90 BOBEICA

Pe deal, în fund, trec nori romantici
Iar sondele par să ridice
Desferecaţi scheleţi gigantici
Din roci de sare şi silice!

...La sonda 90 Bobeica
Venisem c-un grăbit poet.
Zvîcnea pe-ntreceri, ca suveica,
Echipa şase tineret.

Forau cu 400 suta,
Nu cum fixară geologii.
Podelele jucau bătuta,
Prăjinile ţineau dîrlogii.

Cuţitul întreba, sfîrlează
În inima adîncă-a pietrii:
„De ce poeţii nu forează
Şi ei, la patru mii de metri?

„Smulgînd din stratul nesupus
Coloane de ţiţei în soare,
Cuvîntul să arunce-n sus
Vibrînde fluvii în picioare..."

Sondori. Cu pantalonii scoarţă.
Ce bine că — s-o spun pe şleau —
N-au timp de vorbă şi de harţă!
Altminteri, poate întrebau:

— „A, sînteţi în documentare?
E drept că nu v-am mai văzut...
Dar arta voastră, asta-i oare?
Fotografie-à la minut?

„Aşa cum noi ne-am învăţat
Să sfredelim în adîncime,
Nici vouă nu vă dăm rabat!
Şi nu vom da rabat, la nimeni..."

...Sondori cu pantalonii scoarţă
De lut, de minereu, de păcuri,
Cînd pleci — par unii că se-nalţă
Cît turla sondei, peste măguri!

Se duc pe dealuri, seara, norii...
Trec sondele prin nori romantici...
Şi parcă sînt chiar ei, sondorii,
Pe dealuri — răsărind gigantici.

TOVARĂŞUL CAZAN DULGHERUL

— „Viclene straturi. Aspră stîncă.
E, munca omului, grea încă...
Şi-i turla de foraj prea-nceată!
Se mişcă tot ca altădată!

„Aşa s-o ţinem, cu domolul?
Adică e codaş petrolul?
Să depăşim, adică, planul,
Dar nu acuma, ci la anul?"

...Cazan dulgherul sta pe gînduri
Şi se-ncrunta la stîlpi şi scînduri.
— „Măi sondă, cum drac să te mute
Aceiaşi oameni, dar mai iute?“

Cu grea privire de chirovnic,
Cu meşteri ochi, de inginer,
La sonda lui urcînd spre cer
Se uită, azi, ca un ibovnic...

— „S-o muţi mai repede!...“ Cădea-va?
Ba nu. Va izbîndi isprava.
— Ia probe, fă măsurători!
De trei, de cinci, de zece ori...

Tovarăşul Cazan dulgherul
Se-ndreaptă. Stă. Scrutează cerul.
Desaga anilor şi-aruncă.
...Ce tînăr novator e-n muncă!

„În ciuda anilor, cincizeci,
E greu 'naintea lui să treci..."
Spun şefii de echipă, cinci,
Cu teslă, rangă şi cu vinci.

Vezi turlele pe catalige?
Cazan le-aduce pe tîrlige...
Cînd geologul zice-„aici e!"
Le şi aduce, pînă zice.

Că sonda e ca omul, ci-că,
Se mişcă, pleacă, se ridică
Şi trece dealul, valea, lunca,
Acolo unde-i este munca.

Şi-acum îi munca mai uşoară
Că turlele, de-i iarnă, vară,
Le muţi în sania sprinţară,
În sania cu bot mobil

— De-i zice lumea „crocodil“ —
A lui Cazan de la Bărcoi,
Dulgherul cu metode noi.

— „Le muţi! Dar cum?“
— „Cu binişorul.“
— „Le trage omul?“
— „Ba tractorul.“

— „Păi sonda, ce, mă rog frumos,
Nu poate dumneaei pe jos?“

— „I-a cumpărat, Cazan, opinci!
Şi-o ia, pe umere de vinci,
O ia pe sus, ca pe-un copil,
Pe sania cu bot mobil,
O ia şi-o duce la plimbare
Pe deal, cu faţa către soare,
Pe vale, dacă-i e de umbră...
Pe unde vrea, pe-acolo umblă!“

Stă cîte unul, se cruceşte:
— „Cum, sonde-n sănii? Boiereşte?
Coboară valea? Suie coasta?
S-a mai văzut drăcia asta?“

— „Tu sănătos să fii, băiete...
S-a mai văzut. În Soviete.“
— „Dar demontate în bucăţi,
Nu se mutau în alte dăţi?“

— „Ba s-au mutat sonde surore,
Da-n patru zile, nu-n trei ore!
Cazan le saltă copăcel
Că umblă timpul după el...“

Şi gîndul umblă, viu... Pătrunde
Pe sub pămînt, pe-acolo unde,
Prin neştiutele livezi,
Numai cu gîndul poţi să vezi

Ţiţeiul lenevos, cu toane,
Cum mînă negrele-i drigane
Cu ugerele lor untoase,
Nemulse, uriaşe, grase...

— „Vin tinerii, Cazane-aţin'te..."
— „Doar nimeni nu-i bătut în ţinte!"
— „Şi nimeni nu-ţi rămîne-n loc?"
— „Toate echipele-s de şoc!"

Tractoru-i duce înainte
Cu turlele, un gînd fierbinte:

...Prind cîinii, peste deal, să urle?
Cazan, constructorul de turle,
„E mult de muncă — zice — 'n ţară
Şi de forat sînt multe, iară,
Şi muncile se cer făcute,
Mai bine, astăzi, şi mai iute."

Geamblacu-adulmecă tot largul.
În fund e sapa sondei, trează...
Şi turla-n vifor e: vibrează
Ca la corabie, catargul.

Alăturea de-ai lui, dulgherii,
Zbicind cămeşile, că-s leoarcă,
Stă-n vîntul de odihnă-al serii,
Îi place-o clipă să se-ntoarcă,
Şi cu privire de chirovnic,
Cu meşteri ochi de inginer —
Cazan, la turla de pe cer,
Se uită, lung, ca un ibovnic.

E mulţumit de ea şi-i mîndru
Şi peste ţară-şi plimbă gîndul,
Că turla toţi vor şti s-o mute
Mai bine, mai uşor, mai iute...

CUM A SEMNAT SONDORUL POPA

Foram în rocă şi-n nămol
Ţiţeiul bun să suie-ncoace,
Cînd muncitorii din petrol
Semnau adeziuni de pace.

— Duc norii veste de război?
Să-i dovedim! Îi vom întrece
Muncind, pe capete, la noi
La „patru sute doisprezece..."

Prăjinile în fund s-au dus
Să sape roca şi s-o roadă...
Ca şerpii şuieră în sus
Noroiul, ridicat în coadă.

Noroiul... Colcăie-mproşcînd
Cocleală galbenă şi fiere!
Înfruntă-l. Ţine-i piept. Curînd
Va da ţiţeiul, cu putere.

Foram... Şi granicul bătea
În miezul sondei, între coaste,
La fel bătea ca inima,
La fel ca inimile noastre.

Din lanţ, de sus, s-ar repezi
Cîrligul, să te ia de ceafă,
Te caută, în orice zi,
Cîrligul morţii... Nu te află!

Ca-n vifor turla se-ncorda.
Noroiul gîlgîia afară.
...Deasupra creştetului, da
Cîrligul lanţului să sară.

...Un lanţ! Se rupe... Nu m-ascund...
Crunt mă izbesc verigi şi zale.
Dar sonda de-i pierdută-n fund,
Nu-i chip s-o mai întorci din cale!

M-am aruncat pe frîna grea.
Tăcuse inima-ntre coaste.
— Tu, granice de fier nu sta!
Nu stau nici inimile noastre...

Azi vin tovarăşi din petrol,
Privesc la dreapta-mi în proteze:
— Da, ciotul braţului meu gol
El, numai el, n-o să semneze!

Dar, greu citeaţă, scrisa mea
Cu litere de cheaguri groase,
Pe lanţ, pe granic, pe podea,
Destul de bine mă semnase...

CÎNTEC DIN BARCELONA

Frumoşi, generalii-n parăzi...
Cînd fac represalii să-i vezi!
Cînd trag, criminalii, pe străzi
Şi morţii-s cu tona!

Pe noi, generalii ne ştiu.
Noi parte n-avem de scriu:
Din trei, numai unul e viu,
Aci-n Barcelona.

Un om, dintre sute de mii,
Aci-n Barcelona-ntr-o zi
De Spania iar ne vorbi,
La luptă ducînd-o...

Aci-n Barcelona gemînd,
De-atunci, între oameni de rînd,
E-un nume, e-o luptă, e-un gînd:
Raimundo! Raimundo!

Dictàtori, imperii sau regi,
Sînt vechi ale lor făr' delegi.
— Salvaţi, cerem lumii întregi,
Salvaţi pe Raimundo!

Daţi, Spaniei, sprijin şi-ndemn...
Asupra lui Franco, blestem!
Voi ştiţi doar: şi pietrele gem,
Aci-n Barcelona.

CE LIBERTATE-N GUATEMALA

Ce libertate, ce roman,
Ce roze vii şi-aprind petala,
Ce mod de viaţă diafan
E modu-acesta-american...
... I-a mers şi fala!

Trei trusturi mari, un mare clan,
— De pildă — neieşind tocmeala,
Au tăbărît ca pe-un duşman
Pe micul stat american,
Pe Guatemala.

Stăpînii jafului etern
Se vaită: —„Chiar la noi acasă,
Să iasă, moţ, un mic guvern,
În calea marelui concern?
... Dar e-o neruşinare crasă!“

Da, vinovat e micul stat
Că libertatea nu şi-o lasă:
S-a-mpotrivit, nu le-a cedat,
Prestigiul tot le-a şifonat —
Şi asta, chiar la ei acasă!

...Al libertăţilor slogan
Să-şi cînte înainte fala!
Nu merge chiar ca-ntr-un roman
În micul stat american,
În Guatemala.

„ATENŢIE: COPII!...“

E-un cîntec despre pace
Pe strada mea, în zori.
...Ce àripi mari desface!
L-aud de multe ori.

Cîntîndu-l iar, pe seară,
Se-ntorc ostaşii-n rînd.
...De dragostea de ţară
Ades i-aud cîntînd.

Mai trece şi-o maşină
La noi pe stradă-aci.
De rîsete e plină
Şi larmă de copii.

Ostaşii-o văd, le place
Cînd o-ntîlnesc în drum,
Şi-acelaşi cînt de pace
Copiii-l cîntă-acum.

Cu dragoste ostaşii
Se uită-n urma ei:
— Nu vor lăsa vrăjmaşii!
Goni-vor norii grei!

Şi toţi copiii parcă
Răspund acestui gînd,
Dînd iute să se-ntoarcă,
Mînuţa fluturînd...

...Maşina trece plină
De glasuri mici, zglobii.
Şi scrie pe maşină:
— „Atenţie: copii.“

MANGALIA 1949

Marea — culmea îndrăznelii
(Nu dau voie! Nu se poate!),
Are ochii Mihaelii
La doi ani şi jumătate.

Las-o... Nimeni să n-o cheme.
Liniştit ce-i este chipul:
E-adîncită în probleme...
E-n şedinţă, cu nisipul...

În bătăile luminii,
Oglindiţi pe-un cer cu toane,
Joacă norii ca rechinii —
Vineţi monştri de oceane.

Fantezia-i o mănuşă
Care-ajută adevărul:
Ciotul ăsta-i o păpuşă...
Algele-ncîlcite-s părul...

Mihaela nu-şi dă seama
Care-s ochii, care-s aştri:
Ochi albaştri are mama,
Cerul are ochi albaştri...

Salte-şi, aurii, zulufii
Plaja toată şi de-a buşa...
— Mihaela dragă, tu fii
Mamă bună!... Baţi păpuşa?

Marea-i face funde albastre
Caraghioase fără seamăn.
Joaca Mihaelii noastre
I-o imită valul geamăn.

Numai salturi, numai tumbe,
Vine-n chiot, ca haiducii;
Tălpi desculţe, mofturi scumpe,
Prunc albastru-al mării lucii...

1 MAI

M-am dus cu tata la serbare.
E cald. E soare. E-ntîi Mai.
Şi-un steguleţ frumos luai...
Dar uite, am o supărare:

Prin steagurile fără număr,
De la tribună le-o fi greu
Să vadă steguleţul meu...
— Hai, tată, ia-mă sus pe umăr!

FATA CARE NU PLÎNGE

Aci-n Carpaţi îşi află adăpostul
Copiii coreeni sosiţi la noi.
E legea noastră nouă: scutul nostru,
Dînd ocrotire micilor eroi...

Un lac în munţi... O curte romînească...
Şi-nchipuind duşmani în buruieni,
I-atacă, hotărîţi să-i nimicească —
Cu beţele, copiii coreeni.

Cu ordine de luptă — militare —
Pe piept, în dreptul inimii, aici,
Se-apropiase un băiat mai mare
Privind pe gînduri lupta celor mici.

Căzu, din joc, o fată — mititica —
Şi-i sîngerează, văd, genunchiul stîng...
Îmi face semn că „trece, nu-i nimica“,
Iar ochii-i rîd: „N-ai grijă. N-am să plîng.“

Îmi spune — fără vorbe — gura-i strînsă:
— „... Vezi ochii mei? Obrazu-acesta supt?
Sînt, da, o vale-a lacrimilor... Însă
Cu lacrimile,-acuma, ştiu să lupt.“

... Să ştii să lupţi. Acesta este leacul.
Copii, pe malul lacului... Ce grea,
Ce uriaşă lacrimă şi lacul,
În genele-i de stuf, îşi reţinea!

E biruinţa vieţii-n ochii fetei.
Ochi de copil. Ca-ntr-o oglindă văd.
E-o grea poveste: spusă pe-ndelete-i...
A răzbătut dezastre şi prăpăd.

Fetiţa coreeană... De ce oare
Nu scoate nici un scîncet, cît de mic?
... Privirea şi-a-nălţat surîzătoare
Cînd m-aplecai s-o mîngîi, s-o ridic.

Un licăr mic în ochii ăştia arde.
O mînă mică-mi ţine mîna, strîns.
— Măi, pui de om, măi, oaspe de departe,
Fetiţa mea, lovindu-se-ar fi plîns...

I-s ochii ageri, lungi, ca de migdală...
Ce arde-n ei acolo îndărăt?
Oglinzi adînci, tăiate cu migală,
Mă-mbie: — „Ştii să vezi? Am să-ţi arăt...

„Surîsul viu din ochii mei, ascultă,
Surîs ne'nvins de marile urgii,
E-al mamei mele... Nu s-a dat bătută.
Întîi de-acest surîs te rog să scrii!

Şi-un chip, acuma, de soldat ţi-apare?
E-ntors într-o permisie de-o zi...
Îl vezi... Cu zeci de răni — şi tot mai tare!
E tatăl meu. Aşa a fost. Să ştii.

Iar în adîncul ochilor, profilul
Ocrotitor alăturea de ei,
Partidul este..."
Mă ţinti copilul:
—„Cum am să plîng, crescut de-aceştia trei?"

... Aci-n Carpaţi îşi află adăpostul
Şi-această mică-orfană de război.
E legea noastră-aci, e scutul nostru
Dînd ocrotire micilor eroi.

SUS LA TUŞNAD SUB UN BRAD...

Lină luluie-n poiană
Apa mică, mîngîioasă,
Legănînd doi pui de mreană
Ce se joacă, nu le pasă,
Amîndoi la ei acasă...

Sus la Tuşnad, sub un brad,
Sta-n poiană
O codană
— O fetiţă coreeană —

Şi-asculta la rîu-n vad
Coreeana cea orfană.

Apa asta de mătasă,
Nu foşneşte ca pe-acasă,
Sabie, prin ierburi trasă...

Lacrimi mici la colţul genei
Ard în ochii coreenei,
Cînd — la marginea poienei —
Vede-un pui
De secui
Necăjind pe maica lui:
O ţărancă
Cu bocancă
Şi cu testemel verzui,
Care se-odihnea, pe-o bancă.

Băieţelul rîde, fuge,
Plînge, degetul şi-l suge,
Dar pe bancă, nu vrea, dè!
Nu vrea el — „şi gata, ce..."

Maică-sa abia-l ţinea...
El, fugea de lîngă ea!

Dar, la marginea poienei,
Ochii ridicînd băiatul,
Mult se miră-mpeliţatul:
Lacrimi mici la colţul genei
Vede-n ochii coreenei...

Ea-i zîmbeşte, încă plînsă.
Prea e mic ca să-şi dea seama!
...El, tăcut, se uită însă
Cînd la fată, cînd la mama;
Mîna fetei netezeşte,
Mîna-i prinde-n joc, hoţeşte,
Şi-opintindu-se niţel, —
Trage fata după el!

Ce-l frămîntă-aşa de-adînc,
Ce e-n mintea lui de ţînc,
N-aş putea să spun; şi nu ştiu;
Dar, cu ea de mînă, puştiu',

— Micul pui
De secui —
Vine, glonţ, la maica lui...

Sus la Tuşnad, sub un brad,
Stau pe bancă, stau tustrei,
Maică, fată şi băiat,
Parcă-ar fi şi maica ei!

...Lină luluie-n poiană
Apa mică, mîngîioasă,
Legănînd doi pui de mreană
Ce se joacă, nu le pasă,
Amîndoi la ei acasă.

COMANDANTUL

Bătrînii mei, cu mintea dreaptă,
Aşa m-au învăţat — de ţînc —
Că-n om e-o lacrimă ce-aşteaptă
Nedezlegată, în adînc...

Aceasta este şi povestea
Tovarăşului comandant
Pe care — că i-a mers şi vestea —
Nu-l vatămă nici glonţ, nici brand!

...Aşa cum sînt biruitorii
La bătălie şi la greu,
Pe comandant toţi luptătorii
Îl ştiu ne'nduplecat mereu.

N-a fost înfrîngere şi-osîndă
La care-nvins să se fi dat!
Pe drumul greu, către izbîndă,
Ne-a dus mereu ne'nduplecat.

Şi cînd copiii lui, acasă,
Aflarăm că pierduţi sînt, toţi,
El arăta că nu-l apasă
Nici glas de tun, nici plîns de roţi...

Nepricepînd această faptă
Eu mă miram ca un nătîng
Că nu-i văd lacrima ce-aşteaptă
Să se dezlege, din adînc.

Curgea pe drum şuvoi de sînge,
Şuvoi de lacrimi, precum ştiţi.
Pe-ai lui, el n-avu timp a-i plînge.
El se-ngrijea doar de răniţi.

...Dar cînd s-a-ntors, cel de departe,
Cînd pe copii i-a regăsit,
Nebiruit nici chiar de moarte,
O lacrimă — l-a biruit!

DE VORBĂ CU UN TÎNĂR

Cu Gorki am să-ncep, desigur.
La unul cum eşti tu gîndea
Spunînd că scrisul nostru-n friguri
E muncă... Şi-ncă muncă grea.

Tu care suferi pentru-un vers
Şi arzi scriind literatură!
E drum'nainte-ţi... Ai de mers.
Fii, timpului de azi, măsură.

Înaltă fie-ţi deci, cîntarea!
Tu, bolţi de cîntec să ridici...
La noi, pe culmi, e largă zarea.
De jos — şi zările sînt mici.

...Te pipăi să-nţeleg şi caut
Ce-i drept în tine şi ce-i strîmb:
Eşti tu o spadă? Eşti un flaut?
Eşti arc, vibrezi? Sau zbîrnîi, drîmb?

Te doare că-ai cioplit în ghiaţă
Un vers pe care vreai — fierbinte
Să-l scrii, cu viaţa noastră-n faţă,
Cu viitorul înainte?

Un fapt măreţ din vremea noastră
Cîntînd, vezi că-i rămîi în coadă,
Că-l gîtui într-o carte proastă,
Într-o imagine schiloadă?...

Că-ţi ia mereu'nainte viaţa?
Că-i greu să ţii cu dînsa pasul?
...Să nu-ţi întuneci dimineaţa!
Şovăitor nu-ţi fie glasul.

Aşa-ntrebări, pe toţi ne-alungă
O, tinere prieten! Nu e
Răspuns pe loc... O veghe, lungă,
Răspunsurile le descuie.

Sau, poate, roade-n tine dorul
Izbînzii repezi şi uşoare?
...Crezi, coatele, mimînd doar — zborul,
Că vor ajunge chiar să zboare?

„Ţi-e alta suferinţa trează?
...A, spui că „vor să te doboare"?
Cutare nici nu te citează?
Prea rău te-a scărmănat cutare?

Cumva, scînteietoare scule
Sucind, aştepţi cununi de laur?
Te vezi un zeu sau un Hercule
Cînd biruise pe Centaur?

Nu-i nimenea ca să greşească
Fără-a răspunde... Nu. La noi e
În cinste critica obştească.
De zeităţi n-avem nevoie!

Nu-ţi fac vreun bine, de te lasă
În vechi culcuşuri căldicele,
Cei cu opinii de mătasă
Şi-aprecieri de catifele!

...Îţi jumuliră niscai vise?
Te critică? — Neapărat.
Metoda criticei deschise
Ea, mai ales, ne-a ajutat.

Nici mie, niciodată-n file
Nu-mi cad, de-a gata, struguri copţi.
...Muncesc adesea ani de zile.
Îmi iau, din viaţă, ani de nopţi!

Şi-adesea, îngrijind de-a surda
Nu creanga proaspătă, ci ciotul,
Iau de la capăt, toată truda:
Greşit e, şi pierdut e, totul!

La mine-au fost zăpezi, jigănii,
Copaci geroşi gătiţi cu artă
Şi zurgălăi ducînd în sănii
O rece frumuseţe moartă.

Dar ploile de primăvară
Spălară zeghile ninsorii,
Pădurea mea ca să tresară
Prin toate frunzele şi porii.

Văd oamenii — pădure vie:
Tot urcă... Urc cu ei pe creste.
Un cîntec orice frunză ştie.
Copacul, ştie o poveste!

Ce bună-i seva pămîntească
La rana frunzelor pierdute!
...Pe tine, e cin' să te crească
Şi primăvara să-ţi ajute.

Dar cît de tînăr eşti!... Cu grijă
Mă uit la boiul tău mlădiu.
Dă, cîte-un vînt, cu colţ de schijă?
Tu ţine piept. De-aceea-ţi scriu.

Da, au dreptate-ncepătorii...
Dar ce prieten (nu o dată)
Un braţ dă sprijin subţiorii,
O rază drumul ţi-l arată!

Acum ni-i călăuză sacră
Lumina care-alungă bezne.
E braţul purtător de faclă...
Acum, în toate, ni-i mai lesne.

E o căldură, o lumină,
Ce-ajută mugurii cîţi sînt.
Ea nu întîrzie să vină...
Tu nu eşti singur pe pămînt.

Nu sta cu fruntea abătută.
Ştiu calde critici juste, deci,
Şi-acelea mult mai mult ajută...
Nu-s juste criticile reci.

...Copacul creşte nu-n asceze,
Ci-n fierbere şi-adîncă luptă,
Dînd drumul sevei să viseze
O primăvară ne'ntreruptă.

Bolnav, nu-l vindeci prin secure!
Iar dacă-i tînăr şi gingaş,
Te-apleci cu-atît mai mult, pădure:
Să nu se piardă, să nu-l laşi...

...Tu-mi spui că unora, săracii,
Li-i rece vorba ca securea.
— Aşa vor, retezînd copacii,
Să vadă în sfîrşit pădurea?

Tu-mi spui că floarea ta de mai
S-ar revărsa aromă, spumă:
...Şi-alăturea pe cine ai?
Şi cine paşii ţi-i îndrumă?

...Sînt grădinari — şi n-au căldură.
Sînt mîini — şi nu le simţi frăţeşte.
Flori de hîrtie ochii fură,
Iar floarea ce-ar da rod, tînjeşte...

Ideie şi talent şi muncă
Pe-oricine trebuie să doară...
Dar unii, trudă ta adîncă
Cu obtuzunghiul o măsoară!

Pe cei ce dreptul şi-l asumă
Să-ţi vîre oarbă sula-n coastă,
Nu-i vom lăsa... Nu-i luăm în glumă.
Noi nu glumim cu munca noastră.

Pe cel ce nu-ţi iubeşte munca
Şi nu ţi-a cunoscut efortul,
Nu-l vom lăsa să-ţi pască lunca,
Să facă-n păpuşoi pe mortul...

Nu. Sensibilitate iască,
Şi-napoiat ca Tata Noe,
Un critic prost, să zăpăcească
Pe-artişti şi munca lor — nu-i voie!

Stilou-i bun şi ca seringă!
Culoarea, sunetul — şi ele
Ca apa tare pot s-atingă
Să-l usture, să vadă stele.

...Adună, criticii, lumină
Şi-arìpa ţi-o ajută-n zbor,
Dar cum albinele-au regină
Şi muştele-au regina lor.

Această filozoafă toantă
Te bîzîie la cap, cu toane —
Ea zbor de muscă-ţi recomandă
Cînd eşti pilot de avioane.

Îi va striga poporul: „Ce ţi-i?
Stai sus, regino, la fereastră?
Din turn au coborît poeţii...
Ia coborîţi şi dumneavoastră!“

Îi va striga: „Te ştim. Ţi-e frică.
Aştepţi ca alţii-ntîi să spună...
Eşti otrăvită, rea şi mică
Şi la nimica nu eşti bună.

Te-ascunzi în turnuri crenelate
Să nu greşeşti, să nu te-mpiedici
Şi-abia alegi ceva, din toate —
Oprită parcă-ai fi de medici...

Dar critica ce este? Poate
E-nfricoşare crezi?... Sau ce-i?
E-o insulă de gheţuri moarte
Cînd nu e omul ţinta ei!"

Vrea, unul, fontă, — cu ocaua.
Oţel îţi cere — în ciubere.
Vrea altu-n artă mucavaua
Unei gîndiri rutiniere.

Abia de ieri ştergîndu-şi cîşii,
Poftim chiţibuşar cumplit:
Nu ştie el cînd tu te sfîşii.
El află — cînd ai biruit!

Te-ar rupe — şoarece ridicol —
Un altu-n umbră, ca motanul.
...Va scrie un vestit articol!
Iar pîn' să-l scrie — trece anul.

Îi spui şi pare să-l surprindă:
Şi-a strîns sprîncenele mirate...
Se uită poate şi-n oglindă
Şi-ntreabă: — Cine-i ăsta, frate?

Sînt unii ca vulpoii sacri:
Refuză ce nu pot s-ajungă
— Ai poeziei struguri acri —
Şi li se face gura pungă.

Sînt alţii, scot idei din burtă
Şi drepturi vin ca să-şi aroge
Şi-amestecă la tine-n turtă
Formule gata, ventriloge.

Alt mers decît în cărucioare
Nu vor, betegii, să permită!
Şi gem, de supralicitare...
Şi mor, de papagalicită...

Îţi scriu reţete păsăreşte
Cu-o mutră doctă şi funebră,
Cînd opera, dacă-ţi trăieşte,
Tu zaci, scriind-o, ca de febră.

Cu unii mumă, cu-alţii ciumă,
Te-ajută, simţi, aşa de tare,
Că ajutorul — fără glumă —
Li-i ajutor... de-nmormîntare!

Apar noi undiţe şi moduri
De-a pescui greşeli — şi, poate,
În papură să cauţi noduri
Devine-o specialitate.

Luceferi scaperi, sau — cu sete —
Îţi sorbi noptaticul chiştoc...
Sar toţi pompierii cu trompete
Şi-ar stinge tot ce este foc!

Aşa-i cu gintea criticastră:
Cu ea, şi-aprind doar paie-n cap
Cei ce-n literatura noastră
În plapomele vechi nu-ncap.

Guriştii noştri!... Fac vreo brînză?
Bat apa chioară-n putinei.
Întind a frazelor grea pînză...
Le curge zerul de idei.

Grozavi şi fercheşi vin să-ntrebe
De-s gata platoşele toate
Ei, gata cei dintîi, căci — ghebe —
Îşi cară platoşa pe spate!

Gurişti! Bucheri!... La ei, petarde,
Puşcoace, dopuri, bine trag;
Aşa victorii poetarde
De ţi-ar plăcea, le-ai fi chiar drag.

Sînt şi destui ce tac din gură:
Prudenţi, te-aşteaptă-ntîi să mori —
Mari dascăli plini de-nvăţătură,
Mici repetenţi ca scriitori.

Ei te despoaie-n eprubete:
Aici arìpi, aici polen.
Şi-o apă-i, tot... Cea vie, Lethe,
Sau hidrogen doi oxigen...

Gînd, artă, mica ta minune,
Nici nu-i priveşte, nici n-au zor,
Talentul fiind o chestiune
Streină de voinţa lor...

De ce-şi spun ei „îndrumătorii"
Cînd nu ştiu ce e îndrumare?
Te uită: ofilindu-ţi zorii,
De munca ta nimic nu-i doare.

...Au văruit o casă veche
Şi-acum zic àltfel că o cheamă.
Principiile lor de veghe
Sînt doar în firme de reclamă!

Ţi-aşează „măestria"-n dreapta
Şi-n stînga, gîndul... Dar se poate
Ideea ici, iar colo fapta,
Apartamente separate?

Cînd dă cu bobii, ce îndemn e?
Oracol ţeapăn tuturora,
E-o călăuză după semne:
Cum bate ochiul, vîntul, ora...

Dinam îţi spune că-i mosorul,
Dinam sadea — şi alt nimic.
Şi-ţi spune că-i furtună, zorul
Şi clocotul unui ibric!

Pălăvrăgeala-i, cît de goală,
Să te doftoricească vrea:
Îţi inventează-ntîi o boală
Şi-apoi... te vindecă de ea.

Ce n-a mişcat la el sub lupă,
Aceea nu e viaţă — scurt!
(...El n-a suflat la timp în supă,
Acuma suflă şi-n iaurt.)

Melc rece — „criticul“ acesta
Deschide-o dîră, nu o cale!
Nu-i drept să-şi facă doar siesta
Aici, la tine-ntre petale...

În conţinut el nu se pierde,
Cu forma straşnic s-a-nvăţat:
De-o parte — ci-că-i iarba verde,
De alta — aerul curat.

Dar cînd, pe dos, cu ochiul rece
Te cerne-n sitele-i hapsîne,
Făina nu e bună — trece...
Tărîţa-i bună — ea rămîne!

Să calci prin smîrcuri cu plevuşcă
Sau ardă-ţi capul printre aştri,
Ce te doboară şi te muşcă
Nu-i critica... Sînt criticaştrii.

Descoperă-i, ca să-i condamne
Furtuna oamenilor noi —
Nu „cum nu vii tu, Ţepeş Doamne...",
Nu „judecata de apoi..."

Tu dîrză fruntea ţi-o aţine.
Nu te-ntrista de-al lor oprobiu.
Să-ncerci mereu să faci mai bine.
Să fie nou. Să fie propriu.

Poeme scrii — să fie arme!
Romane, teatru — cazemate!
De ţărmii noştri să se sfarme
Corăbii şi rîvniri pirate.

De-om fi artiştii-acestor ţeluri,
Atunci şi critica — cea justă —
Vedea-va arcuri, bolţi, oţeluri,
Nu sărituri ca de lăcustă.

Nu ierni cu urme de jigănii,
Copaci geroşi gătiţi cu artă,
Nu zurgălăi frumoşi la sănii
Care pe nimenea nu poartă!

Din mugurii ce astăzi leagă
Şi vin în floare la lumină,
Noi cetitori or să se-aleagă
Şi noi puteri or să ne vină.

Îndemn văpaia asta fi-vă!
Nu cîrdul de viteji cu clanţa.
Sentinţă nu-i definitivă
Cînd e-ndoielnică substanţa...

Vă-nvioreze fruntea, pieptul,
Furtuna oamenilor, vie —
Şi bată veşnic: ei au dreptul
La artă şi la poezie.

Nu flori cu foşnet de hîrtie!
Dă-ţi scrisa inimii, firească.
Poeţii — dacă sînt! — să scrie...
Şi, opera, o să vorbească.

De veacuri multe înţelepţi,
Luptînd şi nerăbdînd zăbală,
Cei mulţi, cei muncitori, cei drepţi
Cer temelie — nu spoială.

...Sînt critici limpezi ca izvorul:
Gîndiri adînci, sentinţe drepte,
Aşa cum chibzuind, poporul
Le dă — s-ajute şi să-ndrepte.

Partidul, ţelurile tale
Aşa le-ndrumă. Aşa fi-vor.
Ce steag porţi tu!... Şi ce-ţi stă-n cale?
Nisipul stă...
Dar tu eşti vifor!

Cu Gorki am să-nchei, desigur!
Ce critic minunat era
Spunînd că scrisul nostru-n friguri
E muncă... Şi-ncă muncă grea.

Iubise lupta de opinii!
Nimic după tipic sau silnic.
Cătase florile, nu spinii.
Soluţii, nu examen clinic.

Ca el — să iei din cărţi, destule...
Dar luînd şi celor mulţi povaţa,
Topeşte ghiaţa din formule,
Iubeşte-adînc, fierbinte, viaţa!

Azi cititorii, mîine pruncii,
Vor pune strugurii la teascuri...
Furtuna oamenilor muncii,
Ea mătură gunoi şi vreascuri!

Şi măturaţi vor fi, puzderii,
Cei ce-ntîrzie noii muguri,
Jefuitorii primăverii
Şi ai văpăilor din ruguri.

Pădurea oamenilor, vie,
Tot urcă... Urci cu ea pe creste.
Un cîntec orice frunză ştie.
Copacul ştie o poveste!

Din vîrfurile-n soare vine
Un aer limpede şi tare.
Răcoarea respirînd spre tine,
Simţi ramurile-mbătătoare.

Sînt oamenii de mîine!... Poate
Eroii noştri — tineri pururi
De-au fost adevăraţi — cu toate
Nenumăratele cusururi...

E-o bibliotecă... E-un cămin...
Doi ucenici cu păr de aur
Citesc... Sînt ei! Cei care vin.
Sînt ei, cununile de laur.

Sînt ei... Deprinşi să-nvingă piedici
Şi întuneric şi poveri,
Vor fi metalurgişti sau medici
Sau tractorişti sau ingineri, —

Nu din Olimp, de la Apollo,
Ci din popor, adînci şi vii
Şi proaspete-ntăriri, de-acolo
Cu noi alături vor veni.

Oricîte vreascuri să oprească
Privirea cerului albastră,
Nu-i uscătură şi nu-i iască
Să-nece primăvara noastră!

În tot ce faci, în orice clipă,
Dă primăverii noastre semn...
Să afle-n tine o arìpă.
Să afle pavăză şi-ndemn.

Să fim alături — freamăt, şoapte —
Un stol să fim, cu zboru-nalt,
Ce-şi urmăreşte, zi şi noapte,
Cu zborul sigur, ţărmul cald...

MUNCA DE NOAPTE

Prin roca fumurie, viitorul
Trecea încoace tot scurtîndu-şi zborul.
Lămpaşu-nainta, statornic astru;

Înfrigurată fruntea dase rouă
Iar ochii —scînteind — tăiau ca două
Perforatoare de oţel albastru.

Minerule, venirăm la voi în dese rînduri:
Tai rocile-n adîncuri, pe sub pămînt te ghe-
mui...
Adesea Valea Jiului ne şerpuie în gînduri.
Cu munca ta, mă-ngădui pe-a noastră
s-o asemui?

M-ai întrebat ce mină-i a noastră — şi ce soi.
Să-ţi spun... Poftim, minerule şi dumneata
la noi.
M-ai întrebat ce mină-i a noastră... Poate-o
laud,
Dar altă-asemuire mai bună cum să-i caut?

E unul... Scrie-ntr-una.
Ce vrea şi care-i zorul?
...Miner e şi savantul, poetul, gînditorul.

Miner fruntaş, ajută pe-ai lui prin inovaţii.
Cum să-i mai spui că umblă cu capu-n nori,
prin spaţii?

Diverşi se-ocupă, ci-că, de munca lui, fireşte...
O, ce puţin se ştie! O, mult ce se vorbeşte!

Miner şi gînditorul — savant, poet, al faptei —
Muncind din zorii zilei şi treaz cînd iarăşi
noapte-i,
Vrea viaţa s-o-noiască şi să-i hrănească focul!
De-aceea se frămîntă şi nu-şi mai află locul.

Vin literele-n şiruri ca nişte vagonete...
Nişte cărbuni va scoate şi el, muncind cu sete.

El e de-ai noştri... Scoate în slove, pe hîrtie,
Unelte noi pe lume şi lumii bucurie.

Aprins de munca zilei s-a-ntors, prin seara-albastră,
În tîmplele-ncărcate bătîndu-i viaţa noastră;

Se-aşează-n el — spre seară — de sus, de jos, din laturi,
Şi parcă-l înconjoară carbonifere straturi.

În linişte coboară ca-n galerii, sub munte.
Se-aşează totul... Trece, spre tot, o vie punte...

E noua Hotărîre şi — doldora-i desaga —
Şedinţa de la O.N.U., procesul de la Praga;

Congresul pentru pace;... războiul, iar război-
boiul!
Furnalul; combinatul; imagini de tot soiul.

Vor unii — spaimă-n oameni şi moarte şi de-
clinuri;
Vor alţii — nici o mamă să nu mai nască-n
chinuri;

E clocotul pămîntului; e şi acel copil
Ce-şi aruncă-n fereastră hohotitorul tril;

E-avîntul viu, cu care înalţă muncitorii
Descătuşate forţe chezaşe de victorii...

Victorie a vieţii, a vieţii noi anume,
Şi el vrea să te-ajute ca să-nfloreşti în lume!

...Bogat de munca zilei, cu tîmpla mai fier-
binte,
Ar despica o sută de drumuri înainte!

Din ţări şi mări, la uşă-i bat ale lumii toate
Ecouri — lupta, visul... E noapte. Iar vor bate.

Chemări clocotitoare îşi urcă pătimaş
Puterea fără tihnă, îndemnul uriaş.

Ziua de azi, la umăr îi puse-arìpă, scut...
Puternic e. Se-aude strigat, ca din trecut,

Sînt lupte-ndelungate, experienţă, viaţă,
Ce vin ca să-l sporească şi-l mînă şi-l învaţă

Şi parcă îl îndeamnă şi parcă îl încearcă
Nedesluşite chipuri, voci cunoscute... Parcă
(Suflînd în pumni, prin gerul istoriei) i-ar
spune:
„—Aprinde-ne şi nouă, pe vatră, un cărbune!"...

... Prinos ca să le-aducă, obida să le-o stingă,
Vin, se desprind de lanţuri, vin, se desprind
de jug,
Bătrînii cu bocancă, străbunii cu opincă,
Cu răngile pe umăr, sau aplecaţi la plug.

Şi ca pe-autostrade şi ca pe cărărui
Pe-artere largi, prin vine subţiri, coboară-ai
lui
Din fabrici sau din fundul codrului...

Savantul, gînditorul, îi simte, le ia seama
Cum vin spre el cu forţa unei seve,
Sau cum, în juru-i, conturaţi aeve,
Cu-obrazul ca arama
La focu-n vălvătaie,
Stau roată ca oştenii pe cîmpul de bătaie,
Sau trec, în şir, şi fără capăt şiru-i...
Iar mama
— Umbră vie ce negurile taie, —
Ca dintr-un basm, năframa
I-o-ntinde:
— Ai să birui!

Vin, gîndurile, fluviu. Alt fluviu, e tutunul...
Pe dedesubt, sau din perete, bate I.

Savantul, gînditorul, sub bobul de lumină
Lucrează-n fundul nopţii cum tu lucrezi
în mină...

Un gînd la el sub frunte tot scormone hain.
Ar vrea să-ntoarcă moartea din drum! S-o
mai amîne.
Cu-un calcul sau un cîntec, cu-un ser sau
un vaccin,
Să facă-n om văpăile vieţii, mai stăpîne.

La el sub frunte gîndul acesta viu, fierbinte,
De mult s-aşează straturi, s-adună—zăcăminte.
Ar trebui să fie de mult o mină-adîncă.
Şi-abia e-un licăr, gîndul! Şi mina nu e încă.

... Zăvoare-n dinamită sar tîmplele-amîndouă.
E albia ideii. E galeria nouă.

De-acolo, desub tîmple — un astru de cărbune
Nălucitor apare şi-ndată iar apune,

Ideea, zăcămîntul ce-şi adunase-n straturi!
Ca pe-un miner îl cheamă, dintre străbune
leaturi:

— Eşti tu, idee scumpă?... — Sînt eu, dar
ca-ntr-o stîncă
Încătuşată-n şisturi nestrăbătute încă...

O, fruntea i se pare o rocă-n colţuri, neagră!
Va trebui să afle. Va trebui s-o spargă.

Cu braţul care simte vibrînd perforatorul,
Din galeriile-astea va scoate viitorul,
Dar drumul către-adîncuri alunecă, se surpă:
Din toate părţile, nisip, şuvoaie, turbă.

Butuci armează bolta. Văpăi subpămîntene
S-au răsculat... Alarmă! Timpanele-s sirene.

Un vuiet larg se-alege în ritmuri, în orchestre.
Se crapă spre lumină pereţi fără ferestre.

Bat inimile lumii în fund la abataj:
— Nu da-napoi. Cuprinde-ne. Curaj...

Cu ochi aprinşi, sub palidul mugur de lumină,
Lucrează-n fundul nopţii, cum tu lucrezi în
mină;

Miner de alte straturi dar nu din altă tagmă,
Scurmînd mereu, fierbintele-adînc, — miner
în magmă;

Şi-mbătător e gustul acestei noi ambrozii
De aer comprimat, de pulberi, de explozii.

Bat inimile lumii ca-n şisturi ferecate.
Le-auzi în toată clipa. Sînt lîngă tine-alături.
Savantule, poete, neîncetat vor bate,
Din galerii, din noapte, sub munţii cu omături!

E, lîngă tîmplă, ghiocelul de carbid.
Şi pajişti fără vreme la tîmple i-au albit...

Pe dedesubtul lumii cît ai să fugi, comoară,
Pînă s-ajungi cărbune al tuturor, afară?

Ca o sentinţă cade un neclintit răspuns:
— E drumul care-ncepe. Mai greu e de străpuns...

Paşii-ncercînd 'nainte-n nenumărate chipuri,
Se-mpiedică, nesiguri, printre fierbinţi nisipuri,

Vedenii de Sahară-n pustiu subpămîntean!...
Un pas e pîn' la oază. Un pas pîn' la liman.

Dar noaptea nu-i învinsă. Şi peste-ntreaga muncă,
Noroi — un duş de noapte lichidă — îi aruncă.

Colcăitoare încă, prin rocile încinse
Se mai răscoală resturi vulcanice, nestinse.

Mai sare, în şuvoaie, lătura clocotindă,
Sub deznădejde munca şi viaţa să i-o prindă.

Ecou duşman dă hohot sub frunte-adânc, sub munte:
— Nu, n-ai să poţi pătrunde! Nu, n-ai să poţi pătrunde!

Şi ies noroaie-aprinse, ies colţii de văpaie
Ai fundului pămîntului, cu duh de gaz şi zoaie.

Un rîu de foc ţîşneşte prin galerii, pe jgheaburi.
Cărbunii ard 'năuntru!... Afară ies doar aburi...

(Doar aburi! Joacă noaptea-n fereastră, ca
paiaţa...
Îi taie răsuflarea, îi mai scurtează viaţa.
...E albă iar hîrtia! Şi iarăşi îl îmbii
Sahară de vedenii, Sahară de hîrtii.
Pe masă, pagini goale... Le scrie şi le-aruncă
Pe jos, neizbutită şi-mprăştiată muncă.
Spre ţări şi mări, prin uşă, ies flăcări, urcă
şoapte...
În fiecare noapte. În fiecare noapte).

Şi iar, pînă cînd ceasul izbînzii o să bată,
Îşi vede tot efortul, zadarnic încă o dată!

Un vis rămase drumul cel încă nedeschis?
Nu. De pe-acum e faptă! Nu, pentru el nu-i
vis.

Aici e prototipul visat, modelul, leacul:
Din mîini n-o să-i mai scape, la fund, de-a
berbeleacul.

El taie galeria întîia. Nu-i uşor.
Şi porţile-n adîncuri, nu se deschid, nu vor.

— Ce scaperi tu sub tîmple, întunecime rea?
Prin şisturi, vîna nouă sticlea... şi dispărea!

Nu-i leacul. Nu-i modelul visat. Nu-i proto-
tipul...
Şi munca lui se duce, în spulber, ca nisipul!

Nu-i serul... Nu-i vaccinul... Nu-i cîntecu-n
sfîrşit!
N-a reuşit. Îi fuge sub ochi... N-a reuşit.

Dar trebuie! Şi leacuri — şi cîntec — şi unelte
Atîţia le aşteaptă... Greu, cugetu-o să-l certe.

Şi inimile lumii-l îndeamnă: — „Ai să poţi.
Ţi-e pentru oameni truda. Şi-alăturea de toţi."

...O, setea de-a cunoaşte, cum rătăci flămîndă!
Să-nveţe din înfrîngeri. Le va schimba-n izbîndă.

Armează iarăşi bolta... Şi iată, ajutîndu-l,
E viaţa-adevărată care-i armează gîndul.

Da, pentru oameni!... Iată-l cătînd, cu fruntea-n rouă,
Un aparat mai ager, sau o metodă nouă;

Noi munci fără povară, cum n-au fost mai 'nainte;
Viu — înaintea ochilor — un adevăr fierbinte;

Licoarea salvatoare, unealta decisivă:
La orice poartă-nchisă — o cheie pe potrivă!

Va şti să-mpuţineze din nou necunoscutul,
Oricît de grele-n cale-i ies piatra, fierul, lutul.

Da, pentru oameni. Drumul acuma nu mai minte.
Iar gîndul vrea să iasă cu-o clipă mai-nainte.

Şi nu-i, acuma, numai a lui această faptă:
Bat inimile lumii, le-aude, îl aşteaptă.

De nu despică drumul şi-oprelişte a n-o curmă,
El va răspunde pentru toţi care vin din urmă.

Trec literele-n şiruri de goale vagonete...
El, de la capăt, munca e gata s-o repete.

Ce cade cu hîrzobul din cer şi-i fără trudă,
Nici un folos temeinic n-a dat cîndva. Şi nu dă.

Ne'nduplecare-adîncă îşi face-n el sălaş:
E-o forţă liniştită, e-un umăr uriaş.

Bătrînii — cu ciocanul, străbunii lui — cu plugul,
L-au învăţat să-şi ţină cu cinste meşteşugul...

Porunca strice-o alţii, grăbiţi să iasă-n frunte!
Ne'nduplecat, el ştie în faţa cui răspunde.

Ca şi-altădată... Zidul şi bezna au bătut
De şase ori. E semnul s-o ia de la-nceput.

Izbîndă de-o să fie, or să vorbească-o mie.
Dar şi de greul muncii s-ar cuveni să ştie.

Lumină şi căldură, acum, mai multă vrea.
Va birui adînca întunecime grea.

— „Vei birui''... Voci scumpe vin, i se-ncred, îl cheamă:
„Vei birui"... aude. „Sîntem aici! N-ai teamă...

Tu, litere şi cifre, nu vagonete-nşirui,
Dar ştim ce sînt cărbunii pe care vrei să-i birui!

Noi ştim ce-i încordarea şi lupta cea adîncă
A omului cînd taie căi neumblate încă."

Îndemnul lor pe drumul pe care l-a ales,
Dă drumului acesta un rost, un înţeles.

Un adevăr îi strigă să-l afle, să-l auză:
— Există-n toată munca, o forţă călăuză...

E-o faclă neînvinsă-nainte care-l duce
Bătînd, cu vîlvătaie, la pasul de răscruce.

Izvor etern puterii, e-această bucurie
Ce inima i-o umple, ulcior de apă vie,

Şi-a dat de rouă parcă... Şi tîmplele-i sînt ude.
Clar, prin bătaia iute a tîmplelor, aude:

— „Aşa uşor, nu-ţi iese cărbune nou în faţă...
Poţi sfredeli şi-un munte! Poţi căuta şi-o viaţă!

Ştiinţă, artă — iată specificul amar:
E munca ne'ncetată ce reuşeşte rar."

Cînd el le simte semnul, cînd ei îi dau de
ştire,
Ce mare e această fărîmă de iubire!

În el bătînd — mai vie ca-ntr-un perforator—
Vibraţia aceasta, prietenia lor,

Ce-a fost un şir de lupte şi-o lungă, grea
risipă,
Acuma, ca un fulger, va birui-ntr-o clipă...

Hipnotică văpaie, vis — viitor cărbune! —
Îţi va afla povestea, la oameni o va spune,

Singurătăţii tale el te va smulge-afară,
Miez ferecat, iar mîine domesticită pară!

Vei fi lumină şi căldură cui
Nu te-a avut, — şi pentru toţi ai lui,

Nevindecată, veche, a sufletului hibă...
Să vezi în lumea vie cum ai să prinzi aripă!

Comoară de putere, de energii şi unde,
Tu, lumii de afară nu te vei mai ascunde...

Vaccin, ser, energie atomică, sau artă,
N-ai să rămîi putere-a pămîntului deşartă,

N-ai să slujeşti orgoliul, profitul orb şi sacru,
Tu n-ai s-ajungi unealtă de spaimă şi masacru,

Tu, glorie a omului — şi nu a unui nume —
Victoriile vieţii le vei sluji în lume!

Bogat de munca nopţii, legat de viaţa noastră,
Pîlpîitoare gene-i pun zorii la fereastră.

Prin norul tîmplei, iarăşi bat ale lumii toate
Ecouri — munca, visul... Va scrie. Vor mai bate.

... Ajunge! Oboseala detună repezi salve
Şi fulgerîndu-i capul în paginile albe,

Şi-n somn acele pagini îl mîngîie, l-aşteaptă...
Iar peste ele, zorii — pecete pun, de faptă!

CUPRINSUL

Pag.

Responsabil de carte : H. Grămescu
Tehnoredactor : A. Vîntu
Corector : M. Ștefănescu

Dat la cules 17.05.955. Bun de tipar 02.08.955. Tiraj 8100 ex. Hîrtie velină mată de 80 gr. m.p. Ft. 700×1080/32. Coli ed. 6,27. Coli de tipar 10,75. Ediția I. Comanda 1627. Planșe tipo 1. A. nr. 01454. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 R—1

Tiparul executat sub com. nr. 1709 la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN", București R.P.R.